

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta

Daniel Pikal

**MOBILITA SPOLEČNOSTÍ V RÁMCI
EVROPSKÉ UNIE VE SVĚTLE JUDIKATURY
SOUDNÍHO DVORA EVROPSKÉ UNIE**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: doc. Mag. phil. Dr. iur. Harald Christian Scheu, Ph.D

Katedra: evropského práva

Datum vypracování práce: 29. červen 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze 25. 6. 2012

Podpis

Poděkování

Děkuji doc. Mag. phil. Dr. iur. Haraldovi Christianu Scheuovi, Ph.D., vedoucímu mé diplomové práce za cenné připomínky a rady při jejím zpracování.

Poděkování patří také mé rodině za jejich trpělivost a podporu během studia.

OBSAH

ÚVOD	1
1. SVOBODA USAZOVÁNÍ	4
1.1. Vnitřní trh – platforma pro základní svobody.....	4
1.2. Pojem svoboda usazování.....	6
1.3. Rozsah svobody usazování.....	9
1.3.1. Společnost v evropském právu.....	11
1.3.2. Mobilita společností.....	15
1.3.3. Teorie inkorporace a teorie sídla.....	16
2. SVOBODA USAZOVÁNÍ V JUDIKATUŘE SDEU	19
2.1. Emigrace společnosti.....	20
2.1.1. Doktrína Daily Mail.....	20
2.1.2. Cartesio – 20 let vývoje doktríny Daily Mail.....	22
2.2. Imigrace společnosti.....	25
2.2.1. Centros	25
2.2.2. Überssring, Inspire Act – hřebík do rakve teorii sídla?.....	27
2.2.3. VALE.....	29
3. MOBILITA NÁDNÁRODNÍCH FOREM SPOLEČNOSTÍ	34
3.1. Evropské hospodářské zájmové sdružení.....	35
3.1.1. Přemístění sídla EHZS.....	36
3.2. Evropská společnost.....	37
3.3. Evropská družstevní společnost.....	39
3.3.1. Přemístění sídla SE.....	40
4. PŘESHraničNÍ FÚZE VS. NADNÁRODNÍ FÚZE	44
4.1. Nadnárodní fúze – pojem a právní úprava.....	44
4.1.1. Fúze SE	45
4.2. Sevic System AG - cesta k přeshraničním fúzím obchodních společností.....	47
4.3. Přeshraniční fúze – pojem a právní úprava.....	49
4.3.1. Osobní rozsah desáté směrnice.....	50

5. DE LEGA FERENDA	52
5.1. European Private Company.....	52
5.2. Návrh 14. směrnice o přemístění sídla.....	55
ZÁVĚR	57
SEZNAM ZKRATEK	59
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	59
ABSTRACT	66
ABSTRAKT	68

ÚVOD

„If it moves, tax it. If it keeps moving, regulate it. And if it stops moving, subsidize it.“

[Ronald Regan]

Mobilita společností v EU je specifickou subkategorií svobody usazování (podnikání) v *evropském právu*¹ a v mnohém se liší od volného pohybu osob. Z hlediska funkčního pojetí evropského práva daná tematika spadá pod pojem *evropské právo společností*². Zvolené téma je svým obsahem interdisciplinární povahy a dělí se mezi obory práva evropského, mezinárodního práva soukromého a práva obchodního. Proto považuji od počátku za nutné vymezit hranice této práce, která se nebude primárně věnovat implementaci jednotlivých institutů evropského práva společností ve vnitrostátním právu a pouze v míře nezbytně nutné bude obsahovat kolizně-právní problematiku evropského práva s členskými národními právními řády. Rovněž ambicí této diplomové práce není zabývat se souvisejícími otázkami daňovými a účetními, či kontrolou spojování soutěžitelů či participaci zaměstnanců v rámci přeshraničních a nadnárodních fúzí.

Tato práce si klade za cíl zjistit do jaké míry je svoboda usazování společností zaručená v primárním právu EU reflektována v rámci harmonizačního úsilí a jak daleko je právní vývoj od ideálu skutečné mobility společností v rámci jednotného *vnitřního trhu*³ a

---

1 V důsledku Lisabonské smlouvy a nahrazení Evropského společenství EU, zániku tří-pilířové struktury, se opouští od dělení na komunitární a unijní právo a systém jako celek může být nazván evropským právem či právem EU, popř. právem Unie in TICHÝ, L. *Evropské právo*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 45-48.

2 Viz např. jako evropské soukromé právo, evropské trestní právo. „Tyto pojmy jsou vlastně součástí evropského materiálního práva a označují jeho jednotlivé části. Zahrnují právní úpravu těchto odvětví obsaženou v pramenech primárního a sekundárního práva.“ In TICHÝ, L. *Evropské právo*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 47.

3 „Evropská unie je pokusem sjednotit dílčí národní trhy na území členských států do jediného společného prostoru zbaveného vnitřních hranic. Tato integrace zahrnuje nejen integraci trhů, a to trhů zboží, služeb a práce, ale i dalších hospodářských faktorů, jakými jsou např. kapitál a jiné“ in TICHÝ, L. *Evropské právo*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 403.

jakým překážkám v současné době společnosti čelí. Předpokládám, že vzhledem k povaze a dynamice dané problematiky její vývoj není ukončen, o čemž svědčí legislativní vývoj v nedávné době.⁴ a harmonizační návrhy de lege ferenda.⁵ Předmětem zkoumání bude i snaha objasnit příčiny a souvislosti mezi mobilitou společností a stále nedokončeným vnitřním trhem.⁶

Vyvstává počáteční otázka, jestli úplná mobilita společností je v zájmu všech členských států a jestli se některé členské státy neobávají odchodu svých společností do jiných členských států ve snaze hledat liberálnější právní prostředí. Tento jev má svoji obdobu ve USA a bývá označován jako tzv. *Delawarský efekt* podle amerického státu Delaware, které je pro své liberální právo společností a poměrně snadnou proceduru založení společnosti, které posléze mohou přemístit své sídlo do ostatních států USA, záměrně vybíráno velkým počtem amerických společností. Nutno dodat, že i v USA má tento termín spíše negativní význam.⁷

I přes probíhající unifikační snahu unijních institucí na poli evropského práva společností očekávám, že mobilitě společností stojí v cestě spousta překážek. Už jen proto, že zvolená harmonizační metoda převážně formou směrnic, upravuje pouze nutný nejmenší společný jmenovatel pravidel a regulací. Dále předpokládám, že určité bariéry se mohou vyskytovat v aplikaci těchto pravidel ve dvou hlavních přítomných právních systémech v EU - common law, představované Velkou Británií, a kontinentálním systémem práva aplikovaném ve většině států EU. Rovněž dělení na státy, které vycházejí z inkorporační zásady a na státy s teorií reálného sídla, může rovněž působit jako limitující faktor, zejména při přemístění sídla společností. V neposlední řadě je potřeba vnímat mobilitu společností v daleko širším rozměru jako součást reakce EU na výzvy 21. století a globalizace.

---

4 Srov. např. nařízení Rady č. ES/2157/2001 ze dne 8. října 2001 o statutu evropské společnosti či směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2005/56/ES, o přeshraničních fúzích kapitálových společností ze dne 26. října 2005.

5 Viz. kapitola 5 této práce.

6 Srov. *Výzva 12 členských států EU k dokončení vnitřního trhu před summitem Evropské Rady 1-2.3.2012 v Bruselu*; [cit. 2012-09-03]. Dostupné z WWW: <http://www.ipravnik.cz/cz/aktuality/art_7751/dokonceni-vnitriho-trhu-ma-zachranit-evropu.aspx>.

7 Blíže srov. PAUKNEROVÁ, M. *Kolizně-právní úprava obchodních společností*. Právní rozhledy, 2005, č. 7, s. 224 a násl.

Osobní inspirací pro zvolené téma byl můj stipendijní pobyt na Manchester Metropolitan University, School of Law ve Velké Británii v akademickém roce 2010/2011 v rámci programu Erasmus LLP, kde jsem nasbíral cenné podněty na přednáškách a seminářích evropského práva vedené přednášejícími Walter Cairns a Dominique Lauterburg.

Předkládaná diplomová práce je rozčleněna na kapitoly, podkapitoly, oddíly. Po uvedení do tématu v úvodu práce následuje úvodní kapitola s názvem „Svoboda usazování“, jež si klade za cíl uvést čtenáře do tématu v širším kontextu vnitřního trhu a kolizních norem mezinárodního práva soukromého. Vnitřní trh pojmám jako platformu, bez níž by svobody usazování nebylo. K rozvoji konceptu a obsahu pojmu mobilita obchodních společností, chápaného jako integrální součást práva usazování, vyjádřeného v primárním právu, zejména v čl. 49 SFEU ve spojení s čl. 54 SFEU, výrazně napomohl soudní výklad SDEU, jehož rozbor v kapitole 2. tvoří těžiště této práce.

Nejvýznamnější rozhodnutí SDEU v rámci tématu následně podrobuji analýze a pojednávám o jejich významu pro vytvoření základního rámce mobility společností v EU. Tento rámec je neustále dotvářen za pomoci sekundárního práva rozebraného v následujících dvou kapitolách nazvaných „Mobilita nadnárodních forem společností“ a „Přeshraniční fúze vs. nadnárodní fúze“, analyzující význam jednotlivých nadnárodních forem společností a institut přeshraničních fúzí na celkovou mobilitu společností v rámci vnitřního trhu EU.

Závěrečné pasáže předkládané práce se věnují návrhům právní úpravy Evropské soukromé společnosti a návrhu směrnice o přemístění sídla coby prostředku mobility společností de lege ferenda. Převažující použitou metodou v této práci je analýza textů právních dokumentů a odborné literatury pojednávající o daném tématu doplněná, především v závěru práce, o jejich syntézu.

1. SVOBODA USAZOVÁNÍ

1.1. Vnitřní trh – platforma pro základní svobody

Základ právní úpravy vnitřního trhu se nachází v čl. 26 odst. 2 SFEU, kde se v článku druhém vnitřní trh definuje jako „*prostor bez vnitřních hranic, v němž je zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu v souladu se Smlouvou*“. Tyto čtyři základní svobody doplněné o spravedlivou hospodářskou soutěž, zbavené daňových překážek patří k základním charakteristikám vnitřního trhu.⁸ Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství, podepsaná v Lisabonu dne 13. prosince 2007 (dále jen „Lisabonská smlouva“) tak přejala nezměněný koncept z bývalého článku 14 SES. Rovněž tak zůstává vytváření vnitřního trhu jedním z hlavních cílů Unie proklamovaných v čl. 3 odst. 3 SEU, čemuž ovšem předchází cíl „*podporovat mír, své hodnoty a blahobyt svých obyvatel*“⁹ či cíl poskytnout občanům Unie „*prostor svobody, bezpečnosti a práva bez vnitřních hranic*“.¹⁰ Za použití systematického výkladu lze usuzovat, že budování vnitřního trhu nadále není pro EU tím nejhlavnějším cílem.

Vnitřní trh je procesem sjednocování jednotlivých národních ekonomik členských států¹¹ do jediného ekonomického celku, což vyžaduje integraci hospodářských faktorů – především integraci trhu zboží, služeb, práce a kapitálu. Ideálně nečelí státy a ekonomické entity žádným překážkám a všechny hospodářské faktory se pohybují volně tak, jako by se jednalo o vnitrostátní trh. Podnikatelé mohou poskytovat služby, přemísťovat sídla svých společností a kapitál do míst, kde očekávají vyšší zhodnocení svých investic, stejně tak jako je pracovníkům umožněno migrovat do oblastí s lepším platovým ohodnocením.¹²

---

8 SYLLOVÁ; PÍTROVÁ; PALDUSOVÁ a kol. *Lisabonská smlouva*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 264.

9 Srov. čl. 3 odst. 1 SEU.

10 Srov. čl. 3 odst. 2 první věta SEU.

11 V této souvislosti je nutné podotknout, že teritoriální působnost evropského právo společností překračuje hranice EU a zahrnuje i státy Norsko, Lichtenštejnsko a Island a vytváří tak tzv. Evropský hospodářský prostor, (dále jen „EHP“) vzniknuvší na základě Smlouvy o založení EHP z roku 1994. in DĚDIČ, J.; Čech, P. *Evropské právo společností*. Bova Polygon, Praha 2004, s. 135.

12 TICHÝ, L. *Evropské právo*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 402-403.

Přestože vnitřní trh¹³ je z hlediska evropské integrace nesporných úspěchem, dosud se nepodařilo překonat všechny překážky. V důsledku finanční a následné ekonomické krize započaté v roce 2009 se naopak zdůraznila důležitost liberalizace vnitřního trhu a její vliv na konkurenceschopnost v globálním světě, a dále jak je důležité eliminovat existující snahy o národní protekcionismus.¹⁴

Tento fenomén je stále velmi aktuálním tématem, například v oblasti fúzí společností v EU, a některými autory bývá označován jako politika „*národních šampionů*“.¹⁵ Za takovou se považuje vládní politika členských států EU, spočívající v preferování národního vlastnictví společností podnikajících ve strategických odvětvích ekonomiky. Tato politika podporující vytvoření velkého a silného ekonomického celku spolu s přesvědčením, že pouze takový má šanci uspět v mezinárodní konkurenci.¹⁶ Nelze než souhlasit s *Ondřejovou*, že taková politika izolace od zahraničních soutěžitelů, zvláště, trvá-li neúměrně dlouho, oslabuje právě jejich konkurenceschopnost v globálním měřítku. Navíc prostředky jednotlivých národních vlád řídit národní ekonomiky jsou stále omezenější.¹⁷

Jako ústřední nástroj pro odstranění překážek vnitřního trhu se používá legislativní harmonizace minimálních standardů uskutečňování každé jednotlivé svobody doplněná o cestu soudního výkladu SDEU.¹⁸ Některými autory je tato legislativní harmonizace označována jako tzv. *pozitivní* (celková a minimální) a soudní výklad SDEU jako harmonizace tzv. *negativní*, spočívající v soudním výkladu rozsahu zakázaných omezení

---

13 Termín „vnitřní trh“ byl do evropského práva zaveden poprvé v roce 1992 Maastrichtskou smlouvou, s následnými nepodstatnými modifikacemi prostřednictvím Amsterdamské smlouvy a Smlouvou z Nice byl přejet Lisabonskou Smlouvou. Blíže v TICHÝ, L. *Evropské právo*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 403.

14 SYLLOVÁ; PÍTROVÁ; PALDUSOVÁ a kol. *Lisabonská smlouva*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. s. Beck, 2010, s. 264.

15 Srov. např. ONDREJOVÁ, D. *Přeshraniční fúze a tzv. Národní šampióni*. Právní fórum, č. 1/2007, s. 1-13.

16 ONDREJOVÁ, D. *Přeshraniční fúze a tzv. Národní šampióni*. Právní fórum, č. 1/2007, s. 7-8.

17 Tamtéž.

18 TICHÝ, L. *Evropské právo*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 410.

obchodu a pohybu.¹⁹

Přestože existují názory, že mobilita společností, zejména přeshraničních fúzí, odvozuje svůj základ také od svobody volného pohybu kapitálu²⁰ podle čl. 63 SFEU, *který zakazuje všechna omezení pohybu kapitálu mezi členskými státy a třetími zeměmi*, pro účely této práce se v následujících kapitolách zaměřím zásadně na svobodu usazování.

1. 2. Pojem svoboda usazování

Svoboda usazování je jedna ze dvou hlavních součástí základní svobody pohybu osob, jejímž smyslem je rovné zacházení se všemi osobami bez ohledu na státní příslušnost k jednotlivým členským státům. Naopak se vyzdvihuje jednotná příslušnost ke společnému vnitřnímu trhu, jejímiž aktéry jsou právě konkrétní osoby. Svobodou usazování, také označovanou jako svoboda podnikání, je chápán volný pohyb osob samostatně výdělečně činných - podnikatelů, na rozdíl od svobody volného pohybu pracovníků, tedy osob nesamostatně výdělečně činných. Hospodářský význam této svobody spočívá v nastavení právního rámce, který by umožnil svobodnou volbu oprávněným subjektům podnikat tam, kde pro to shledávají příznivé podmínky.

Beneficienty ze svobody usazování jsou vedle fyzických osob, právě i osoby právnické.²¹ Nezbytnou součástí je tzv. unijní aspekt, resp. přeshraniční prvek, jež vzniká zpravidla tehdy, pokud se beneficiant účastní na hospodářském životě členského státu, jehož občanství nemá. V případě právnických osob se v této souvislosti hovoří o osobním statutu společnosti²²

---

19 SYLLOVÁ; PÍTROVÁ; PALDUSOVÁ a kol. *Lisabonská smlouva*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 265.

20 Srov. např. ANDENAS, M.; GÜTT, T.; PANNIER, M. *Free Movement of Capital and National Company Law*. *European Business Law Review*, 2005, Vol. 16, No. 4, s. 783 a násl.

21 TICHÝ, L. *Evropské právo*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 467-468.

22 Blíže viz kapitola 1.3.3. této práce.

Základní úprava se ve vztahu k právníkům osobám nachází v čl. 49 a 54 SFEU.

Čl. 49 SFEU zní:

„ V rámci níže uvedených ustanovení jsou zakázána omezení svobody usazování pro státní příslušníky jednoho členského státu na území jiného členského státu. Stejně tak jsou zakázána omezení při zřizování zastoupení, poboček nebo dceřiných společností státními příslušníky jednoho členského státu usazenými na území jiného členského státu.

Svoboda usazování zahrnuje přístup k samostatně výdělečným činnostem a jejich výkon, jakož i zřizování a řízení podniků, zejména společností ve smyslu čl. 54 druhého pododstavce, za podmínek stanovených pro vlastní státní příslušníky právem země usazení, nestanoví-li kapitola o pohybu kapitálu jinak. “

Předně je nutno podotknout, že SDEU ve svém rozhodnutí *Reyners* (2/74)²³ dovedl bezprostřední aplikovatelnost čl. 49 SFEU, ačkoliv nebyly splněny požadavky²⁴ uvedené v rozhodnutí *Van Gend en Loos* (C-26/62).²⁵ Ustanovení v čl. 49 SFEU má tudíž přednost před ustanoveními národních řádů a použilo by se jeho znění, pokud by s ním byly tyto v rozporu. Rovněž je nadáno horizontálním přímým účinkem (33/74 *Van Binsbergen*) a tudíž působí i vůči soukromým osobám. Z hlediska systematiky SFEU je pak čl. 49 SFEU speciálním ustanovením ve vztahu ke generálnímu zákazu diskriminace v čl. 18 první pododstavec SFEU a požaduje po členských státech národní režim pro příslušníky, resp.

---

23 *Reyners* je dalším v pořadí průkopných rozhodnutí ESD, které přiznávalo přímý účinek i ustanovením, které měly být dále implementovány a tudíž nebyly bezpodmínečné, jak se požaduje ve *Van Gend en Loos*. Je nutno ovšem dodat, že v době rozhodování případu *Reyners*, běžela lhůta 12 let přechodného období pro zajištění svobody usazování, které již tedy uplynula. In BOBEK M., BRÍZA, P., KOMÁREK, J. *Vnitrostátní aplikace práva Evropské unie*. Vydání 1. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 47.

24 SDEU dovedl v průlomovém rozhodnutí *Van Gend en Loos*, že aby příslušná norma evropského práva byla nadána přímým účinkem, tedy aby bylo možno se jí dovolat jednotlivcem prostřednictvím vnitrostátního soudu (přinejmenším v případě zakládací smlouvy), její znění musí být “jasné a bezpodmínečné a nesmí být doprovázeno ze strany členských států žádnou výhradou podřizující její provedení pozitivnímu aktu vnitrostátního práva.“ In BOBEK M., BRÍZA, P., KOMÁREK, J. *Vnitrostátní aplikace práva Evropské unie*. Vydání 1. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 23

25 SYLLOVÁ; PÍTROVÁ; PALDUSOVÁ a kol. *Lisabonská smlouva*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. s. Beck, 2010, s. 314.

společnosti z ostatních členských států.²⁶

Pojem usazování (něm. Niederlassung, ang. Establishment) není ve Smlouvě definován, proto není divu, že se vysvětlení tohoto pojmu stalo předmětem judikatury SDEU.²⁷ Ten vytvořil soubor jedné formální (tj. obligatorní příslušnost k některému členskému státu) a pěti dalších podmínek, které musí být splněny kumulativně, abychom mohli mluvit o pojmu usazování:

1. samostatnost - jako odlišující znak od závislé hospodářské činnosti pracovníků;
2. účel zisku - čl. 54 odst. 2 SFEU výslovně vylučuje z beneficentů svobody usazování nevýdělečné organizace;
3. činnost - v kontextu přechozích dvou požadavků se musí jednat o činnost samostatnou a výdělečnou a za všech okolností legální;
4. trvalost usazení - předpokládá se činnost dlouhodobá, časově neomezená v jiném členském státě, tak aby se dostatečně odlišovala od zdržení se podnikatele na území jiného členského státu dočasně za účelem poskytnutí služeb; a
5. evropský prvek - existence evropského prvku je standardní požadavek realizace základních svobod, která znemožňuje dovolání se ustanovení Smlouvy ve vnitrostátních situacích jednoho členského státu.²⁸

Z citovaného článku vyplývá, že svoboda usazování se skládá ze dvou částí. Ta první je zakotvena v první větě prvního pododstavce čl. 49 SFEU a je označována jako tzv. *primární svoboda usazování*, jež vyjadřuje právo podnikatele přemístit na území jiného členského státu své místo podnikání či ho zde přímo zřídit. *Sekundární svoboda usazování*, upravena v druhé větě prvního pododstavce předmětného článku, umožňuje nad rámec primární svobody zakládat na území jiných členských států dceřiné společnosti, pobočky a agentury. Přestože SDEU nejprve ve svém rozhodnutí Daily Mail (81/87)²⁹ vyvodil, že

---

26 TICHÝ, L. *Evropské právo*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 468, 474 – poslední věta.

27 Srov. rozsudek ESD z 25. 7. 1991, Factortame II, C-221/89, sbírka 1991, s. I-03905.

28 JURAJ, A.; HODÁL P. *Evropské právo obchodních společností*. Linde Praha, 2005, s. 54-55.

29 Blíže k rozhodnutí kapitola 2.1.1 této práce.

primární svoboda usazování náleží pouze fyzickým osobám, tak ve svých dalších rozsudcích Überseering a Inspire Act se od tohoto názoru odklonil a smazal alespoň částečně rozdíl mezi společnostmi a fyzickými osobami v přístupu k primární svobodě usazování. Ovšem je pravda, že rozhodnutí Daily Mail se obecně interpretuje dodnes tak, že společnosti nepoživají primární usazovací svobodu, tedy nemají nárok na přemístění zapsaného sídla do jiného členského státu.³⁰ Pro úplnost je nutno dodat, že pouze předpisy sekundárního práva přiznaly nadnárodním formám společností primární svobodu ex lege.³¹

1.3. Rozsah svobody usazování

Ačkoliv SDEU posunul svými rozhodnutími hranice svobody usazování k takřka absolutnímu zákazu omezení této základní svobody,³² ve skutečnosti zůstávají na straně členských států účinné prostředky, jak rozsah této svobody alespoň částečně zúžit. Ostatně spory o určení těchto mantinelů nezřídka končívají u SDEU. Svoboda usazování, jak již bylo výše uvedeno, je postavena na zákazu přímé i nepřímé diskriminace, tedy situace, kdy by vnitrostátní úprava členských států odepírala svobodu usazování jejím beneficentům odkazem na státní příslušnost nebo by se sice na státní příslušnost neodvolávala výslovně, a tedy by se jí mohlo užít stejně na všechny příslušníky členských států, nicméně ve svém důsledku by se týkala pouze vlastních či pouze konkrétních cizích státních příslušníků. Jak uvádí dále *Stavinohová*, nastává tomu zpravidla požadavkem na bydliště či jazykové znalosti či jiné podmínky, které nemohou splnit všichni beneficenti.³³ Pokud ovšem by toto odlišné zacházení bylo argumentováno věcnými důvody a přiměřeností, nedalo by se již nadále hovořit ani o nepřímé diskriminaci. Přímou diskriminaci lze „ospravedlnit“ dokonce ustanoveními SFEU, a to za použití článků 51 SFEU, resp. čl. 52 SFEU.³⁴

Čl. 51 SFEU pak představuje výlukou této svobody, když výslovně uvádí, že toto

---

30 DĚDIČ, J.; Čech, P. *Evropská společnost – bilance prvních tří let existence*. Karlovarské právnické dny č. XVI/2007, s. 95-96.

31 DĚDIČ, J.; Čech, P. *Evropské právo společností*. Bova Polygon, Praha 2004, s. 31.

32 JURAJ, A.; HODÁL P. *Evropské právo obchodních společností*. Linde Praha, 2005, s. 61.

33 STAVINOHOVÁ, P. *Svoboda usazování společností*. Právní rádce, 2006, č. 9, s. 22-30.

34 TICHÝ, L...[et al.] *Evropské právo*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 475.

právo se „nevztahuje na činnosti, které jsou v příslušném členském státě spjaty, i když jen příležitostně, s výkonem veřejné moci.“ Nicméně je potřeba komunitární pojem veřejné moci³⁵ vykládat *stricto sensu*, protože se jedná o omezení základního práva.³⁶ Podstatou tohoto ustanovení SFEU je, aby vnitrostátní úprava jednotlivých členských států mohla privilegiovat vlastní občany ve funkcích, jež vyplývají ze suverenity států a jejíž podstata spočívá v možnosti užití výsad státní moci a donucovacích prostředků nad občany.³⁷

Výhrady veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti a veřejného zdraví v čl. 52 SFEU je třeba vykládat obdobně restriktivně jako pojem veřejná moc. Nadto jich nelze užít v případech, kdy jich stát neužívá proti svým vlastním příslušníkům. *Stavinochová* zmiňuje v této souvislosti příklad prostituce.³⁸

Vyvstává otázka, jestli naopak upřednostňování cizích státních příslušníků na úkor vlastních státních příslušníků je zcela v souladu s právem Evropské unie. V odborné literatuře se tento jev, kdy chybí evropský prvek, což způsobuje nemožnost uplatnění evropského práva proti vlastnímu členskému státu, nazývá obrácená diskriminace.³⁹

Obecně lze vycházet z toho, že obrácená diskriminace je povolena. *Stavinochová* dokonce tvrdí, že nejen, že obrácená diskriminace vyplývá z judikatury Soudního dvora Evropské unie, ale chápe diskriminaci vlastních občanů jako čistě vnitrostátní problematiku, která nespadá do působnosti Smlouvy.⁴⁰ Nicméně, i když *Tichý* zmiňuje, že právní úprava svobody usazování je jednostranná ve prospěch cizinců a nenamítá nic proti souladnosti obrácené diskriminace s evropským právem (např. daňové pobídky zahraničním investorům), dodává, že obrácená diskriminace je limitovaná. Zcela v souladu i s mým názorem uvádí, že by taková opatření měla jistě dopad na hospodářskou soutěž a

---

35 SFEU ještě nepodal jasnou definici pojmu veřejné moci. Blíže např. SYLLOVÁ; PÍTROVÁ; PALDUSOVÁ a kol. *Lisabonská smlouva. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. s. Beck, 2010, s. 320.

36 SVOBODA, P. *Úvod do evropského práva*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 231.

37 STAVINOHOVÁ, P. *Svoboda usazování společností*. Právní rádce, 2006, č. 9, s. 22-30.

38 Tamtéž, s. 22-30.

39 SVOBODA, P. *Úvod do evropského práva*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 80.

40 STAVINOHOVÁ, P. *Svoboda usazování společností*. Právní rádce, 2006, č. 9, s. 22-30.

bylo by zapotřebí aplikovat čl. 116 SFEU, který stanoví, že „*zjistí-li komise, že existující rozdíly mezi právními a správními předpisy členských států narušují podmínky hospodářské soutěže na vnitřním trhu a vyvolávají narušení, které je nutno odstranit, poradí se s daným členskými státy.*“⁴¹

Ve shodě s ostatními svobodami vnitřního trhu, formuloval ESD ve věci Gebhard (C-55/94) doktrínu, jež i v případě svody usazování připouští tzv. nediskriminační překážky, pouze v určitých specifických případech. Ve zmiňovaném rozhodnutí Gebhard se SDEU vyslovil, že jsou zakázána nejen diskriminační opatření, ale i jakákoliv nediskriminačních opatření, *způsobila výkon základních svobod omezit nebo je učinit méně atraktivními*⁴², pokud by byla použita nediskriminačně, překračovaly by rámec toho, co je nevyhnutelné a nevhodné k dosažení cíle a ani by nebyly omluvitelné veřejným zájmem.⁴³

Po tomto obecném výkladu k svobodě usazování se nadále pro účely práce budu věnovat svobodě usazování čistě ve vztahu k právníckým osobám.

1.3.1. Společnost v evropském právu

Čl. 49 SFEU dává v kontextu práva společností smysl až za použití článku 54 SFEU. Ostatně bez tohoto článku, který zahrnuje mezi beneficiary svobody usazování právě i společnosti, bychom vůbec o evropském právu společností snad ani nemohli mluvit. Mezi jednotlivými národními úpravami, koncepcemi a pojetími společností totiž existují stále mezi členskými státy EU značné rozdíly, jež by pravděpodobně jakoukoli mobilitu značně stěžovaly.

Čl. 54 SFEU zní:

„*Se společnostmi založenými podle práva některého členského státu, které mají své sídlo,*

---

41 TICHÝ, L...[et al.] *Evropské právo*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 476.

42 Rozhodnutí SDEU ze dne 30. listopadu 1995 Reinhard Gebhard v. Consiglio dell'Ordine degli Avocati e Procuratori di Milano (Rada milánské advokátní komory) Věc C-55/94, SbSD [1995], str. I-04165.

43 JURAJ, A.; HODÁL P. *Evropské právo obchodních společností*. Linde Praha, 2005, s. 59.

svou ústřední správu nebo hlavní místo své podnikatelské činnosti uvnitř Společenství, se pro účely této kapitoly zachází stejně jako s fyzickými osobami, které jsou příslušníky členských států.

Společnostmi se rozumějí společnosti založené podle občanského nebo obchodního práva včetně společností družstevních, jakož i jiné právnické osoby veřejného nebo soukromého práva s výjimkou nevýdělečných.“

Výše uvedený článek tedy fakticky staví do „rovnoprávné pozice“ osoby právnické a fyzické. Beneficientem tohoto ustanovení jsou společnosti, chápané jako komunitární právní pojem, který je pojat velmi široce. Z definice společnosti explicitně vyplývá, že ze svobody usazování nejsou nadány společnosti, jež nesledují jako jeden ze svých hlavních cílů dosahování zisku. Například tedy společnosti „sledující pouze kulturní, charitativní, vědecký, pedagogický, sportovní, charitativní či náboženský účel nebudou moci využívat svobody usazování.“⁴⁴

Podle některých německých autorů je tomu tak proto, že tyto „neziskové“ společnosti se neúčastní na hospodářském životě, čímž je zdůrazněn hospodářský rozměr základních svobod vážící se k vnitřnímu trhu. Navíc zdůrazňují, že když čl. 54 odst. 2 SFEU takto explicitně vylučuje společnosti nesledující zisk, není to nové omezení svobody usazování, nýbrž jen se opakuje požadavek „samostatně výdělečné činnosti“ z čl. 49 SFEU.⁴⁵

Jak ovšem zdůrazňuje *Stavinohová*, neznamená to, že společnosti zisku skutečně musí dosahovat. Je ovšem nutné, aby zisk byl cílem, resp. alespoň jedním z cílů.⁴⁶ Pro srovnání, zdá se, že ve Velké Británii vidí v čl. 54 SFEU větší „bezbřehost“, a nevylučují,

---

44 STAVINOHOVÁ, P. *K pojmu společnost v komunitárním stavu*. PrFO-Právní fórum (Wolters Kluwer), č. 12/2005, s. 457.

45 TROBERG/TIEDJE. In von der Groeben Schwarze (Hrsg.), *EU-/EG-Vertrag Kommentar*, 6. Auflage, Baden-Baden 2003, Nomos Verlagsgesellschaft, s. 1598.

46 STAVINOHOVÁ, P. *Svoboda usazování společností*. Právní rádce, 2006, č. 9, s. 22-30.

aby i společnosti nesledující zisk (non-profit making companies) mohly spadat pod rozsah čl. 54 SFEU. *Craige a De Búrca* tvrdí, že skutečnost, že společnosti nesledují zisk, neznámá, že společnost není zapojena do ekonomických aktivit a odkazují na rozhodnutí ESD C-382/92 *Commission v UK* [1994] ECR I-2435.⁴⁷ *Stavinohová* ovšem považuje uvedené rozhodnutí autory vytržené z kontextu. V uvedeném rozhodnutí, jež se týkalo interpretace směrnice o ochraně zaměstnanců při převodech podniku⁴⁸, SDEU prohlásil, že skutečnost, že jistá entita nevykonává činnost za účelem zisku, ještě neznámá, že nemůže být zapojena do ekonomických aktivit a být považována za „podnik“ ve smyslu komunitárního práva.⁴⁹

Ovšem podnik, je pojem především soutěžního práva, které ho chápe jako jakoukoliv ekonomickou entitu schopnou účastnit se hospodářské soutěže. Podnik je tedy chápán spíše jako termín ekonomický bez ohledu na existenci, resp. neexistenci právní subjektivity, nikoliv pojem právní.⁵⁰ Vzhledem k výše uvedenému se přikláním k názoru *Stavinohové*, která odmítá výklad výše zmíněných britských autorů, kteří nevykládají, že i „nevýdělečné podniky“ mohou spadat pod rozsah čl. 54 SFEU.

Jako problematické se dále jeví slovní spojení „a jiné právnické osoby“, které je někdy v německé odborné literatuře chápáno tak široce, že zahrnuje nejen pojem společnost nadanou právní subjektivitou, ale i útvary bez právní subjektivity. (např. *Gesellschaft des bürgerlichen Rechts*, *Offene Handelsgesellschaft* nebo *Partnerschaftsgesellschaft*). Tento názor je ovšem sporný, protože „všechny výše uvedené německé „společnosti“ mají zákonem či judikaturou výslovně přiznanu alespoň částečnou právní subjektivitu“⁵¹ Navíc tyto závěry platí pouze v reáliích německého právního prostředí a nelze proto generalizovat

---

47 CRAIG, P.; de BÚRCA, G. *EU LAW: Text, Cases and Materials*. 5th ed., Oxford, Oxford University Press 2011, s. 780.

48 Směrnice Rady ze dne 12. 3. 2001 o sbližování právních předpisů členských států týkající se zachování práv zaměstnanců v případě převodu podniků, závodů nebo části závodů, Úř. věst. č. L 82, 22. 3. 2001.

49 STAVINOHOVÁ, P. *K pojmu společnost v komunitárním stavu*. PrFO-Právní fórum (Wolters Kluwer), č. 12/2005, s. 457.

50 POILLOT-PERUZZETTO, S.; LUBY, M.; SVOBODA, P. *Evropské právo a podnik*. Praha: Linde, 2003, s. 47.

51 Tamtéž, s. 47.

a interpretovat komunitární pojem „společnost“ prostřednictvím německého práva.

Svoboda pohybu právnických osob veřejného práva je sice zaručena, ovšem v praxi je vzhledem k jejich povaze jejich přesun do jiného členského státu takřka nemožný⁵². Není tedy překvapením, že svobody usazování využívají převážně obchodní společnosti, ať již založené podle obchodního či občanského práva některého ze členských států, a proto zbylý výklad v této diplomové práci se bude týkat již jen jich.

Na úrovni Unie byla sjednána v roce 1968 Úmluva o uznávání obchodních společností a právnických osob, jež měla umožnit, aby společnosti z jiných členských států mohly v cílovém státě fungovat ze své podstaty, na základě právní subjektivity získané v domovském členském státě, bez nutnosti zakládat v hostitelském státě společnost novou. Smlouva ovšem dosud nebyla ratifikována.⁵³

Dále pokládám za vhodné připomenutí, že bývalý článek 293 Smlouvy o Evropském společenství požadoval, aby v případě například přenesení sídla společnosti z jedné země do druhé, členské státy vedly jednání s cílem vzájemného uznání společností. Článek byl ovšem Lisabonskou smlouvou zrušen.

SDEU hraje v rozvoji evropského práva společností zásadní roli prostřednictvím své judikatury. Od rozsudku *Überseering* jsou členské státy povinny uznávat společnosti, jež byly v souladu s právním řádem členského státu původu, založeny. Takto jednou vzniklá entita má pak právo využívat svobody usazování.⁵⁴

Ovšem ne každá společnost, která vyhoví všem podmínkám vyplývajícím z definice společnosti v čl. 54 odst. 2 SFEU, je oprávněna ze svobody usazování. Tyto společnosti

---

52 TROBERG/TIEDJE. In von der Groeben Schwarze (Hrsg.), *EU-/EG-Vertrag Kommentar*, 6. Auflage, Baden-Baden 2003, Nomos Verlagsgesellschaft, s. 1597

53 SVOBODA, P. *Úvod do evropského práva*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 257.

54 Stanovisko generálního advokáta přednesené dne 15. prosince 2011 ve věci *C-378/10-VALE Építési Kft*, SbSD, 2011. bod 60K.

totiž ještě musí vyhovět čl. 54 odst. 1 SFEU, tzn. být založeny podle práva některého členského státu a mít uvnitř Společenství své sídlo, ústřední správu (tedy místo, kde vedení podniku přijímá důležitá rozhodnutí a kde také většinou sídlí orgány společnosti⁵⁵), a hlavní místo podnikatelské činnosti (tedy skutečné těžiště hospodářské činnosti, v případě podniku místo výroby, jinak místo, kde se nachází jednak nejdůležitější osobní substrát, jednak věcné vybavení společnosti⁵⁶). Tato kritéria nemusí být splněna kumulativně, postačí splnění alespoň jednoho z nich.⁵⁷ Je také očividná snaha tohoto ustanovení o vyrovnání se s rozdíly jednotlivých národních právních řádů členských států právě tím, že podává výčet jednotlivých koncepcí pojetí sídla společnosti.⁵⁸

Stejně jako čl. 49 odst. 1 věta druhá SFEU vyžaduje od fyzických osob kromě státní příslušnosti, aby byly usazeny na území jiného členského státu, v případě právnických se vyžaduje určitá míra hospodářského vztahu s konkrétním členským státem (*Wirtschaftliche Verbindung*). Ten je splněn, i když společnost má na území Unie pouze „fiktivní sídlo“ dle stanov a hlavní správa, popř. těžiště hospodářské činnosti je v nečlenském státě. V německé odborné literatuře se někdy používá pojem „Briefkastenfirma“.⁵⁹

1.3.2 Mobilita společností

Mobilitou společností se rozumí svoboda společnosti, která spočívá v možnosti volně působit v různých zemích a vybrat si takový model práva, který nejvíce vyhovuje jejím podnikatelským záměrům. Tento koncept, jak již bylo výše řečeno, má svůj původ ve USA, kde si společnosti v zásadě vybírají stát založení a následně se tyto společnosti stávají subjekty korporátního práva vybraného státu.

---

55 TROBERG/TIEDJE. In von der Groeben Schwarze (Hrsg.), *EU-/EG-Vertrag Kommentar*, 6. Auflage, Baden-Baden 2003, Nomos Verlagsgesellschaft, s. 1598.

56 Tamtéž, s. 1599.

57 STAVINHOVÁ, P. *K pojmu společnost v komunitárním stavu*. PrFO-Právní fórum (Wolters Kluwer), č. 12/2005, s. 459.

58 SYLLA, M. *Vývoj judikatury ESD v oblasti mezinárodního práva společností*. Právní rozhledy, č. 21, 2008 s. 78.

59 TROBERG/TIEDJE. In von der Groeben Schwarze (Hrsg.), *EU-/EG-Vertrag Kommentar*, 6. Auflage, Baden-Baden 2003, Nomos Verlagsgesellschaft, s. 1599.

Nejobecnějším typem mobility je případ, kdy společnost založená v jurisdikci A podniká v jurisdikci B. Dalším příkladem je odchod společnosti z tzv. domovského státu do jiného, tzv. hostujícího státu, v němž a) vytvoří pobočku či zastoupení, b) založí dceřinou společnost nebo c) do něj přesune sídlo, ať již statutární či reálné, popř. hlavní provozovnu za současné změny nebo zachování si osobního statutu (blíže viz následující kapitola 1.3.3.). V neposlední řadě jsou projevem mobility i přeshraniční přeměny, zejména přeshraniční fúze.⁶⁰

1.3.3. Teorie inkorporace a teorie sídla

Podobnou funkci, jakou plní státní příslušnost u fyzických osob, plní v případě společností osobní statut, tj. právní řád, jež je rozhodný pro důležité otázky v životě každé společnosti. Osobní statut vymezuje otázky vnitřního charakteru, zejména se jedná o právní subjektivitu, o právní formu, základní kapitál, organizační strukturu společnosti včetně úpravy práv a povinností společníku a jejich ručení či ochrana akcionářů.⁶¹

Teorie rozlišuje dva základní principy⁶² určování osobního statutu – princip teorie sídla a inkorporační princip, což zvláště v případě EU činí překážku mobility společností, zejména v případě přemístění sídla. EU je totiž rozdělena takřka do dvou stejně velkých bloků členských států, kdy jedna polovina vychází z teorie sídla a druhá z teorie inkorporační.⁶³ Pauknerová přiřazuje např. Velkou Británii, Nizozemí, Českou republiku či Irsko ke státům s inkorporačním principem, naproti tomu např. Německo, Francii, Polsko či Belgii ke státům s principem teorie sídla.⁶⁴

---

60 JENNÉ, F., WYCKAERT, M. *Corporate Mobility*. 2010.[cit. 9. 6. 2012] Dostupný z WWW: <
<http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1633448>> .

61 DĚDIČ, J.; ČECH, P. *Evropské právo společností*. Bova Polygon, Praha 2004, s. 31-32.

62 V odborné literatuře se někdy jako alternativa k základním dvěma teoriím přidává teorie kontroly, pro niž je rozhodujícím kritériem, k jakému státu přísluší zakladatelé či členové vedení. Blíže srov. PAUKNEROVÁ, M. *Společnosti v mezinárodním právu soukromém*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1998, s. 94.

63 PAUKNEROVÁ, M. *Kolizně-právní úprava obchodních společností*. Právní rozhledy, č. 7, 2005, s. 245.

64 Tamtéž.

Inkorporační princip považuje za osobní statut právní řád, podle kterého byla společnost založena. S případným pozdějším přemístěním sídla do jiného státu, nedochází ke ztrátě identity společnosti, a tudíž se volně pohybuje i se svým osobním statutem. Jako hraniční určovatel poté funguje sídlo zapsané v obchodních rejstřících či sídlo vyplývající ze zakladatelských dokumentů.⁶⁵ Není překvapením, že tento princip vznikl v 18. století v koloniální Anglii, která tímto chtěla chránit a poskytnout právní jistotu svým společnostem působícím v koloniích. Odpůrci tohoto pojetí namítají především možný rozpor mezi místem inkorporace a místem faktického sídla společnosti.⁶⁶

Jinými slovy, tato teorie umožňuje zakladatelům společností vybrat si pro ně nejvhodnější právní řád, kterým se vnitřní právní poměry budou řídit po zbytek „života společnosti“ bez ohledu na to, kde se budou převážně konat její aktivity. Slabinou je tedy lehká zneužitelnost v podobě tzv. letterbox company, kdy jsou společnosti inkorporovány v jednom státě např. z daňových důvodů, avšak naprostou většinu svých aktivit vykonávají ve státě druhém.⁶⁷ Výrazem této možnosti je v prostředí USA již zmiňovaný Delaware efekt. Pokud by byl proto například v celé EU přijat pouze tento princip, panuje zde značná obava, že by to vyvolalo soutěž mezi jednotlivými právními řády o společnosti ze všech členských států. Tento „race to the bottom“ (závod ke dnu) by poté pravděpodobně vyhrál stát s nejliberálnějším a nejlažnějším právem.⁶⁸ Důvod je zřejmý, zakladatelé společnosti by si s velkou pravděpodobností takový právní řád, který by posiloval jejich pozici na úkor ochrany věřitelů, minoritních akcionářů či zaměstnanců a ostatní státy by je, vedené snahou o přilákání investic, následovaly ve snižování standardu národních obchodních řádů. Proti těmto obavám stojí hned několik argumentů některých autorů, kteří upozorňují na jeden důležitý aspekt, čímž je prostor, který by případně členským státům v jejich národních

---

65 DĚDIČ, J.; ČECH, P. *Evropské právo společností*. Bova Polygon, Praha 2004, s. 31-32.

66 PAUKNEROVÁ, M. *Společnosti v mezinárodním právu soukromém*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1998, s. 74.

67 PANAYI, C. *Corporate Mobility in Private International Law and European Community Law: Debunking Some Myths*. YEARBOOK OF EUROPEAN LAW, Eeckhout, P., Tridimas, T., eds., Vol. 28, Oxford University Press, 2009; Queen Mary School of Law Legal Studies Research Paper No. 26/2009. Dostupné z <<http://ssrn.com/abstract=1437555>> [cit. 26. 3. 2012] s. 7-8.

68 PAUKNEROVÁ, M. *Společnosti v mezinárodním právu soukromém*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1998, s. 74-75.

úpravách obchodních společností zbyl. Na rozdíl od USA, kde neexistuje federální právo společností, je totiž obchodní právo jednotlivých členských států v základních otázkách na úrovni EU, ať již přímo či nepřímo harmonizováno.⁶⁹ Podle *Juraje a Hodála* by navíc taková volná soutěž právních řádů na základě zkušeností z USA mohla být spíše prospěšný a vést naopak k „race to the top“ (soutěž k vrcholu). Předností práva Delaware není totiž „laciné“ právo s nejmenšími standardy, ale naopak jedno z nejkomplexnějších práv společností, s konstantní judikaturou a rychlým soudnictvím.⁷⁰

Naopak principu sídla nestačí pouze platné založení podle právního řádu daného členského státu, ale taková společnost musí mít ve státě svého založení také sídlo hlavní správy společnosti či vedení společnosti. Zastánci tohoto principu zdůrazňují, že tento systém ve své podstatě neumožňuje vznik Delawerského efektu, protože v případě, že společnost chce přemístit sídlo ze státu principu sídla do státu inkorporačního principu, je potřeba společnost v takovém státě zrušit a zlikvidovat a v novém ji znovu založit.⁷¹

Princip sídla je poměrně nepřátelský i ke společnostem, které jsou založeny podle práva jednoho státu, ale mají hlavní správu ve státě vycházejícího z principu sídla. V takovém případě nemusí být společnost vůbec ve státě principu sídla uznána jako společnost. V praxi se důsledek této situace projevuje ve ztrátě omezeného ručení společníků společnosti a nahrazení jejich osobním ručením za závazky společnosti.⁷²

Tento princip se snaží podříditi vnitřní strukturu společností tomu členskému státu, ve kterém fakticky nejvíce hospodářsky působí.⁷³ Někteří autoři nechápou jako „skutečné sídlo“ takové, kde se tvoří manažerské rozhodnutí či zásadní koncepce rozhodnutí, kde se

---

69 JURAJ, A.; HODÁL P. *Evropské právo obchodních společností*. Linde Praha, 2005, s. 83.

70 Tamtéž.

71 PAUKNEROVÁ, M. *Společnosti v mezinárodním právu soukromém*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1998, s. 80-89.

72 PANAYI, C. *Corporate Mobility in Private International Law and European Community Law: Debunking Some Myths*. YEARBOOK OF EUROPEAN LAW, Eeckhout, P., Tridimas, T., eds., Vol. 28, Oxford University Press, 2009; Queen Mary School of Law Legal Studies Research Paper No. 26/2009. Dostupné z <<http://ssrn.com/abstract=1437555>> [cit. 26. 3. 2012] s. 10.

73 DĚDIČ, J.; ČECH, P. *Evropské právo společností*. Bova Polygon, Praha 2004, s. 35.

konají valné hromady, ale právě takové místo, „na kterém se tato rozhodnutí realizují, kde se projevují navenek, odkud jsou udělovány pokyny dalším složkám řízení, popř. přímo jednotlivým zaměstnancům, odkud je kontrolováno jejich plnění.“⁷⁴

Dlužno dodat, že v takto ryzí podobě ani jedna z teorií není v žádném členském státu uplatňována.⁷⁵ Spíše se jedná vždy o mírný kompromis či modifikaci ve prospěch k druhému principu. *Pauknerová* jako příklad uvádí Anglii, která neumožňuje přemístit statutární sídlo do zahraničí či vytvoření tzv. moderní teorie sídla v německé judikatuře, která posuzuje tzv. pseudozahraniční společnosti jako společnosti osobní.⁷⁶

Ke svobodě usazování se ve své judikatuře několikrát vyjádřil SDEU, jenž významně dotvořil obsah této svobody, a proto bude v následující kapitole pojednáno o pěti již existujících významných rozhodnutí SDEU a jednom, stále nerozhodnutém, rozhodnutí v této věci. Následující judikáty se týkají zejména uznání právní subjektivity zahraničních společností či přemístění sídla.

2. SVOBODA USAZOVÁNÍ V JUDIKATUŘE SDEU

SDEU vydal již několik zásadních rozhodnutí, jež významně přispěly k poměrně širokému rozsahu významu svobody usazování. Případy v této části nejsou řazeny chronologicky podle data vynesení rozsudků, nýbrž tematicky podle toho, zda se jednalo o překážkách na straně odchozího (domovského) či příchozího (hostitelského) státu. Pro snazší pochopení koncepce, přikládám níže uvedenou tabulku č. 1.⁷⁷

---

74 Tamtéž.

75 LOKAJÍČEK, J. *Přeshraniční přemístění sídla obchodních společností*. Časopis Všeřrd, dostupné z <<http://casopis.vsehrd.cz/2011/09/preshranicni-premisteni-sidla-obchodnich-spolecnosti/>> [cit. 26. 3. 2012]

76 PAUKNEROVÁ, M. *Kolizně-právní úprava obchodních společností*. Právní rozhledy, č. 7, 2005, s. 245.

77 KUHN, P. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 522.

	Země odchodu („ZO“)	Země příchodu („ZP“)
Založení v ZO a skutečné sídlo v ZP	Daily Mail	Inspire Art, Centros
Založení v ZO a přenesení skutečného sídla do ZP	Daily Mail, Cartesio	Überseering
Založení v ZO a fúze do ZP		Sevic

2.1. Emigrace společnosti

V této podkapitole bude pojednáno o dvou rozsudcích, jež od sebe časově dělí víc než 20 let, přesto jsou si skutkově podobné, zejména tím, že překážky odchodu zde kladl odchozí stát.

2.1.1. Doktrína Daily Mail

Jak již bylo výše zmíněno, primární svoboda usazování se u fyzických osob skládá ze dvou složek, a to z možnosti zřídit místo podnikání v jiném členském státě či místo podnikání přeložit z jednoho členského státu do druhého.⁷⁸ I když čl. 54 SFEU požaduje, aby se ke společnostem přistupovalo stejně jako k fyzickým osobám, není toto striktně možné, což vyplývá již z přirozených rozdílů mezi fyzickou a právnickou osobou.⁷⁹ V rámci souboje mezi inkorporačním principem a principem sídla vyvstala otázka, jestli vůbec společnosti požívají primární svobody usazování. V roce 1988 dostal příležitost se k této problematice vyjádřit SDEU ve věci Daily Mail.⁸⁰

Anglická společnost Daily Mail chtěla přesunout svoji hlavní správu a kontrolu,

⁷⁸ STAVINHOVÁ, P. *Svoboda usazování společností*. Právní rádce, 2006, č. 9, s. 22-30.

⁷⁹ CRAIG, P.; de BÚRCA, G. *EU LAW: Text, Cases and Materials*. 5th ed., Oxford, Oxford University Press 2011, s. 779.

⁸⁰ Rozhodnutí Evropského soudního dvora ze dne 27. 9. 1988, ve věci C-81/87 (*the Queen v. H.M.Treasury and Commissioneres of Inland Revenue, ex parte Dail Mail and General Trust plc*).

tedy skutečné sídlo, do Nizozemí a zároveň si ponechat svůj původní statut. Jak i ESD poznamenal, bylo toto rozhodnutí motivováno daňovým hlediskem. Anglické právo povoluje společnostem založených v UK přesun skutečného sídla spolu se zachováním původní právní subjektivity, ovšem jedině se souhlasem ministerstva financí,⁸¹ jež nebyl udělen. Společnost Daily Mail ovšem trvala na svém bezpodmínečném právu, vyplývajících pro ni z čl. 49 a 54 SFEU, když namítala, že tento přesun sídla nemá být předmětem daňového řízení ze strany ministerstva. Spor skončil podáním žaloby k soudu 1. stupně, který s ohledem na existující komunitární prvek podal předběžnou otázku k ESD.⁸²

Ovšem ESD k vyřešení otázky přemístění sídla nebyl příliš nápomocný a podal poměrně zdrženlivou odpověď, když konstatoval, že „*Smlouva považuje rozdíly v národních úpravách týkajících se hraničních určovateli požadovaných po společnostech založených podle jejich práva a otázky, zda, a pokud ano, tedy jak lze zapsané nebo skutečné sídlo přemístit z jednoho členského státu do druhého, za problémy mimo dosah pravidel o svobodě usazování.*“⁸³ Za tehdejšího stavu komunitárního práva neměla žádná společnost, jakožto výtvar jednotlivých národních právních řádů, zaručenou možnost přemístit sídlo do jiného členského státu. K tomu by bylo potřeba přijmout mezinárodní smlouvu či sekundární legislativu.⁸⁴ Je nutno dodat, že žádná legislativa ani mezinárodní smlouva přímo upravující přemístění zapsaného sídla nebyla přijata do dnešních dnů, tedy téměř 24 let právního vývoje od Daily Mail, kdy vzniká tato práce. Nepřímo se přemístění sídla věnuje nařízení o statutu evropské společnosti či směrnice o přeshraničních fúzích,⁸⁵ ale přímá úprava v podobě tzv. 14 směrnice o přeshraničním přemístění sídla je v současnosti pouze ve formě návrhu.⁸⁶

---

81 H. M. Treasury plní v UK obdobnou funkci na úseku daní jako české Ministerstvo financí.

82 PANAYI, C. *Corporate Mobility in Private International Law and European Community Law: Debunking Some Myths*. YEARBOOK OF EUROPEAN LAW, Eeckhout, P., Tridimas, T., eds., Vol. 28, Oxford University Press, 2009; Queen Mary School of Law Legal Studies Research Paper No. 26/2009. Dostupné z <<http://ssrn.com/abstract=1437555>> [cit. 26. 3. 2012] s. 33-34.

83 DĚDIČ, J.; Čech, P. *Evropské právo společností*. Bova Polygon, Praha 2004, s. 41.

84 JURAJ, A.; HODÁL P. *Evropské právo obchodních společností*. Linde Praha, 2005, s. 63.

⁸⁵ Srov. nařízení Rady č. ES/2157/2001 ze dne 8. října 2001 o statutu evropské společnosti či směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2005/56/ES, o přeshraničních fúzích kapitálových společností ze dne 26. října 2005.

86 Blíže srov. *Usnesení Evropského parlamentu ze dne 2. února 2012 o 14. směrnici v oblasti práva*

Jinými slovy, UK bylo oprávněno, jakožto země, ze které si daná společnost přeje odejít, klást podmínky, za kterých odchod do jiného členského státu povolí. Jak z rozsudku vyplývá, mohlo UK požadovat nejen daňové vyrovnání, ale dokonce i zrušení společnosti právě kvůli nedostatečné harmonizaci na komunitární úrovni s ohledem na výše uvedené principy určování statutu společností.⁸⁷ Toto dříve velice diskutované rozhodnutí se zejména v německé literatuře bralo jako “vítězství“ teorie reálného sídla či minimálně vyjádření jeho eurokonformnosti.⁸⁸ Ovšem *Panayi* považuje takovouto interpretaci za příliš širokou a zdůrazňuje, že ESD odpovídal pouze na otázku týkající se migrace společnosti z odchozího státu (outbound migration) s přáním zachování své identity a že jiná situace by mohla nastat, kdyby společnost odcházela bez přání zachování své identity do země s inkorporačním principem.⁸⁹

2.1.2. *Cartesio*⁹⁰ – 20 let vývoje doktríny *Daily Mail*

Do rozhodnutí *Cartesio*, jež se skutkovým základem podobalo rozhodnutí *Daily Mail*, se vkládaly velké naděje na konečně vyřešení právní nejistoty v záležitostech mobility společností.

Cartesio byla komanditní společnost, založená a zapsaná v obchodním rejstříku v Maďarsku. V roce 2005 podaný návrh na zápis přemístění sídla do Itálie byl rejstříkovým soudem v roce 2006 zamítnut s odůvodněním, že platné maďarské právo neumožňuje

---

společností o přemístování sídel společností do jiného členského státu doplněný o doporučení Komise (2011/2046(INI)), [cit. 28. 3. 2012], dostupný z WWW <<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7-TA-2012-0019&language=CS&ring=A7-2012-0008>>.

87 CRAIG, P.; de BÚRCA, G. *EU LAW: Text, Cases and Materials*. 5th ed., Oxford, Oxford University Press 2011, s. 780-81.

88 TROBERG/TIEDJE. In von der Groeben Schwarze (Hrsg.), *EU-/EG-Vertrag Kommentar*, 6. Auflage, Baden-Baden 2003, Nomos Verlagsgesellschaft. ISBN 3-7890-8292-9. s. 1602.

89 PANAYI, C. *Corporate Mobility in Private International Law and European Community Law: Debunking Some Myths*. YEARBOOK OF EUROPEAN LAW, Eeckhout, P., Tridimas, T., eds., Vol. 28, Oxford University Press, 2009; Queen Mary School of Law Legal Studies Research Paper No. 26/2009. Dostupné z WWW <<http://ssrn.com/abstract=1437555>> [cit. 26. 3. 2012] s. 38-39.

90 Rozhodnutí SDEU ze dne 16. 12. 2008 ve věci C-210/06, *CARTESIO Oktató és Szolgáltató bt.*, SbSD, 2008, s. I-09641.

přemístit sídlo do zahraničí při současném zachování maďarského osobního statutu. Cartesio argumentovala, že vnitrostátně změnu sídla zapsat jde, a proto maďarské právo činí rozdíl mezi společnostmi podle toho, kde se nachází jejich sídlo a odporuje tedy článkům 49 a 54 SFEU.⁹¹ Podle platných maďarských předpisů je nutno společnost zrušit a znovu založit v hostitelském státě.

V rámci předběžné otázky se tedy před SDEU dostal skutkově podobný případ jako před dvaceti lety Daily Mail. Generální advokát *Madura* se ve svém stanovisku vyhradil proti závěrům v rozsudku Daily Mail a SDEU navrhnul, aby předmětné maďarské předpisy prohlásil za neslučitelné s články 49 a 54 SFEU a umožnil tím přemístění sídla vnitrostátně založené společnosti do jiného členského státu.⁹² Doslova řekl, „že judikatura týkající se svobody usazování však prošla od rozsudku Daily Mail and General Trust vývojem a výklad Soudního dvora se od té doby diferencoval.“⁹³ *Madura* se domnívá, že za současného stavu komunitárního práva již nelze státům přiznávat absolutní moc nad osudem společností, i když byly založeny podle jeho práva. Zásadně je proti požadavku zrušení společnosti, jen proto, že se rozhodla využít práv pro ni vyplývajících ze svobody usazování.⁹⁴ Dále je toho názoru, že pokusy SDEU rozlišovat mezi primární a sekundární svobodou usazování, či Wegzug-či- Zuzugsfreiheit nebyly nikdy přesvědčivé.⁹⁵

SDEU ovšem tentokrát nevyslyšel závěry generálního advokáta a ztotožnil se s argumenty v Daily Mail, když v rozsudku zopakoval, že „společnost vytvořená podle vnitrostátního řádu existuje pouze prostřednictvím vnitrostátní úpravy, která upravuje její založení a fungování.“⁹⁶ Zároveň při neexistenci shody na jednotném hraničním ukazateli vazby dané společnosti ke státu, s čímž i SFEU v čl. 49 počítá, je tato vazba určitelná jen na základě vnitrostátního práva. Je to tedy i za současného stavu komunitárního práva stát,

---

91 Rozhodnutí SDEU ze dne 16. 12. 2008 ve věci C-210/06, *CARTESIO Oktató és Szolgáltató bt.*, SbSD, 2008, s. I-09641, body 21-26.

92 Stanovisko generálního advokáta přednesené dne 22. května 2008 ve věci C-210/06, *CARTESIO Oktató és Szolgáltató bt.*, SbSD, 2008, bod 35.

93 Tamtéž, bod 27.

94 Tamtéž, bod 31.

95 Tamtéž, bod 28.

96 Tamtéž, bod 104.

který může určovat podmínky pro zachování této vazby a tedy i zachování „života“ dané společnosti.⁹⁷ Přemístění sídla do jiného členského státu při současném zachování si osobního statutu odchozího členského státu, stále tedy nespadá pod rozsah svobody usazování na komunitární úrovni. SDEU se jaksí „nad rámec“ položených předběžných otázek vyjádřil, ještě k situaci, kdyby společnost chtěla přemístit sídlo z jednoho členského státu do druhého ovšem současně se změnou použitelného vnitrostátního práva, tedy reorganizovala by se do vnitrostátní formy hostitelského státu. V tomto případě by podle SDEU takový způsob přemístění sídla možný byl a členské státy by mu neměly bránit.⁹⁸

Ačkoliv se od *Cartesia* zřejmě všeobecně, zvláště s ohledem na stanovisko generálního advokáta, čekalo jednoznačné vyjasnění situace týkající se přemístění sídla, stal se možná pravý opak. Zatímco nizozemská odborná literatura vítala *Cartesio* jako další krok kupředu a označovala jej jako „posílení mobility společností,“⁹⁹ zvláště s ohledem k výslovnému povolení odchozího přemístění sídla se změnou aplikovaného práva, na druhou stranu například německá literatura hodnotila *Cartesio* jako šlápnutí na brzdu mobility společností v EU.¹⁰⁰

Jako nadále nejasný stav hodnotí situaci po *Cartesiu* i EP, který mimo jiné i z tohoto důvodu aktuálně přijal usnesení o 14. směrnici o přemístění sídel do jiného členského státu.¹⁰¹

---

97 Tamtéž, bod 110.

98 Tamtéž, bod 111.

99 VALK, O. *Increasing Corporate Mobility Through Outbound Establishment* (February 11, 2010). *Utrecht Law Review*, Vol. 6, No. 1, 2010. s. 151.

100 SEIBT, CH. *Richter bremsen die europaweite Mobilität* in *Frankfurter Allgemeiner Zeitung* ze dne 23. 12. 2008. [cit. 15. 5. 2012] DOSTUPNÝ Z WWW:< <http://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/recht-steuern/unerwartetes-urteil-aus-luxemburg-richter-bremsen-die-europaweite-mobilitaet-1740797.html>>.

101 Usnesení Evropského Parlamentu ze dne 2. února 2012 o 14. směrnici v oblasti práva společností o přemístování sídel společností do jiného členského státu doplněné o doporučení [2011/2046(INI)]. <<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=REPORT&language=CS&reference=A7-0008/2012#title1>> .

2.2. Imigrace společnosti

V následující kapitole bude pojednáno o judikátech, jež mají společné to, že překážky mobility zde kladl hostující stát.

2.2.1. Centros

Sekundární svoboda usazování přiznává společností právo zakládat v jiném členském státě dceřiné společnosti, zastoupení či pobočky. Hlavním rozdílem mezi dceřinou společností a pobočkou je existence právní subjektivity, kterou je nadána pouze dceřiná společnost. Ta je řízena zahraniční matkou, ale je z pohledu národního práva považována za vlastní společnost státu, kde má sídlo. Problematictější se jevila situace v případě zakládání poboček zahraničních právnických osob.¹⁰² V této věci se vyjádřil ESD ve svém rozhodnutí *Centros*.¹⁰³

Tento případ pojednává o společnosti Centros, která byla založena v UK dvěma manželi - dánskými státními příslušníky, ale ve skutečnosti tam nikdy neobchodovala. Hlavním cílem bylo vyhnout se placení vysokému základnímu kapitálu v Dánsku, protože právo UK nestanovuje žádné požadavky na výši základního kapitálu. Manželé poté požádali v Dánsku o zápis pobočky společnosti do dánského rejstříku, což bylo následně odmítnuto s odůvodněním, že společnost nezakládá v Dánsku pouze pobočku, ale v podstatě primární zřízení společnosti a jen takto zneužívá svobody usazování pomocí obcházení povinnosti splatit poměrně vysoký základní kapitál v Dánsku.¹⁰⁴ V rámci předběžné otázky SDEU vyložil, že není důležitý úmysl zakladatelů, vedený cílem vyhnout se plnění povinnosti, pro ně vyplývající z národních předpisu, ale již pouhá skutečnost, že byla založena společnost v jiném členském státě, stačí, aby tato společnost mohla

---

102 STAVINHOVÁ, P. *Svoboda usazování společností*. Právní rádce, 2006, č. 9, s. 22-30.

103 Rozsudek ESD z 16. 7. 1998, Centros Ltd contre Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, C-212/97, Sbírnka 1999, str. I-1459, CELEX Nr. 61997C0212.

104 CRAIG, P.; de BÚRCA, G. *EU LAW: Text, Cases and Materials*. 5th ed., Oxford, Oxford University Press 2011, s. 781.

vykonávat pro ni z ustanovení SFEU zaručenou sekundární svobodu usazování prostřednictvím zakládání poboček v členských státech odlišných (založení pobočky ve státě založení by postrádalo evropský prvek) od státu založení mateřské společnosti. Navíc SDEU explicitně vyjádřil, že společnost, jež vykonává veškerou hospodářskou činnost pomocí své pobočky a mateřská společnost založená v jiném členském státě naopak žádnou činnost nevykonává, není bez ohledu na původní záměr zakladatelů podvodné jednání, kterému by členské státy byly oprávněny bránit. Podle SDEU by totiž v takovém případě nebylo splněno ani jedno ze čtyř požadovaných kritérií v případě Gebhard. Například na argument dánského rejstříkového soudu týkajícího se nedostatečné ochrany věřitelů, SDEU namítl, že by se na situaci věřitelů vůbec nic nezměnilo, kdyby společnost Centros nějakou hospodářskou činnost v UK vykonávala.¹⁰⁵ Jak *Panayi* poznamenává, v tomto kontextu se svoboda usazování nezdá být podmiňována hospodářskou aktivitou, naopak Centros podle něj podal v tomto případě velmi široký výklad svobody usazování a poměrně restriktivní výklad konceptu zneužití této svobody.¹⁰⁶ *Pauknerová* toto rozhodnutí považuje za převratné a upozorňuje, že již toto rozhodnutí někteří odborníci považovali za začátek konce teorie sídla.¹⁰⁷ Tomu ovšem oponuje německá odborná literatura, která zdůrazňuje, že v rozhodnutí Centros SDEU nezaujal žádný konkrétní postoj k teorii sídla, když ostatně skutkově ani nešlo o přemístění sídla, ale o zřízení pobočky, tedy o sekundární svobodu usazování.¹⁰⁸

Stavinohová upozorňuje na zajímavý rozpor v chápání pojmu sídlo při srovnání s rozsudkem Daily Mail. Tvrdí, že za sídlo by se nemělo považovat pouze to, které je uvedeno ve stanovách společnosti, ale také místo, odkud se společnost reálně řídí. SDEU tak bezdůvodně rozlišuje mezi „neexistující“ primární svobodou usazování v podobě přemístění sídla, jež je ovšem v režii členských států a takřka neomezenou sekundární

---

105 JURAJ, A.; HODÁL P. *Evropské právo obchodních společností*. Linde Praha, 2005, s. 65-68.

106 PANAYI, C. *Corporate Mobility in Private International Law and European Community Law: Debunking Some Myths*. YEARBOOK OF EUROPEAN LAW, Eeckhout, P., Tridimas, T., eds., Vol. 28, Oxford University Press, 2009; Queen Mary School of Law Legal Studies Research Paper No. 26/2009. Dostupné z < <http://ssrn.com/abstract=1437555>> [cit. 26. 3. 2012] s. 33-34.

107 PAUKNEROVÁ, M. *Kolizně-právní úprava obchodních společností*. Právní rozhledy, č.7/ 2005, s. 246

108 TROBERG/TIEDJE. In von der Groeben Schwarze (Hrsg.), *EU-/EG-Vertrag Kommentar*, 6. Auflage, Baden-Baden 2003, Nomos Verlagsgesellschaft, s. 1604.

svobodu usazování v případě zakládání poboček, jež plní roli fakticky mateřské společnosti.¹⁰⁹

Je nutno dodat, že doktrína Daily Mail nebyla v tomto případě nijak zpochybněna SDEU. Toto v té době překvapivé rozhodnutí lze podle některých autorů chápat jako snahu odstranit zbývající překážky volného pohybu společností v EU soudní cestou a přispět k dokončení vnitřního trhu.¹¹⁰ Podle mého názoru se jedná o stěžejní rozhodnutí, v jejímž důsledku se můžou „snadno založitelné“ britské společnosti stát nástrojem mobility po EU a z UK evropský Delaware.

2.2.2. Überseering, Inspire Act – hřebík do rakve teorii sídla?

Přestože dotčenými státy v rozhodnutí Centros byly státy vycházející z inkorporační teorie, rozhořela se zejména v Německu diskuse, jestli se toto rozhodnutí vztahuje i na státy uznávající teorii skutečného sídla.¹¹¹ Rozřešení nastalo až v roce 2002 v rozhodnutí *Überseering*.¹¹²

Společnost Überseering byla založena podle nizozemského práva, kde měla rovněž zapsané sídlo. Později tato společnost zakoupila v Německu budovu a nechala ji zrekonstruovat německou společností NCC GmbH. V roce 1995 navíc všechny obchodní podíly společnosti Überseering byly koupeny dvěma německými občany. Überseering poté zažalovala NCC GmbH o náhradu škody, německé soudy ovšem žalobu zamítly, protože tím, že byly všechny obchodní podíly drženy německými občany, se přemístilo skutečné sídlo společnosti Überseering do Německa, které ovšem vychází z teorie faktického sídla, jež požadovalo zrušení společnosti v Nizozemsku a její znovuzaložení v Německu. Protože k tomuto nedošlo, nebyla společnosti Überseering přiznána ani právní či procesní

---

109 STAVINHOVÁ, P. *Svoboda usazování společností*. Právní rádce, 2006, č. 9, s. 22-30.

110 CRAIG, P.; de BÚRCA, G. *EU LAW: Text, Cases and Materials*. 5th ed., Oxford, Oxford University Press 2011, s. 783

111 JURAJ, A.; HODÁL P. *Evropské právo obchodních společností*. Linde Praha, 2005, s. 68-69.

112 Rozsudek SDEU ze dne 5. 11. 2002, *Überseering BV contre Nordic Construction Company Baumanagement GmbH (NCC)*, C-208/00, sbírka SbSd2002, str. I-9919, CELEX Nr. 62000J0208.

subjektivita.¹¹³ SDEU tedy na otázku, jestli bylo Německo oprávněno, neuznat právní subjektivitu pseudozahraniční společnosti, která má na jeho území skutečné sídlo, podíval tentokrát již jasně ve prospěch teorie inkorporace. ESD dokonce v rozsudku prohlásil, že německé neuznání právní subjektivity společnosti Überseering a požadavek jejího znovuzaložení v Německu je příkře v rozporu se svobodou usazování zaručenou v čl. 49 a 54 SFEU. Znovuzaložená společnost by již byl subjekt odlišný. Také německý argument tykající se ochrany věřitelů a menšinových akcionářů, který za jiných okolností by byl ospravedlnitelný, se SDEU v tomto případě zdál nepřiměřený, když by vedl k úplnému odmítnutí svobody usazování. V tomto rozsudku se ESD také vyrovnal s rozsudkem Daily Mail, když konstatoval, že tento případ se specificky týkal vztahu mezi státem inkorporace, z něhož se společnost hodlala vystěhovat a přitom si zachovat tímto státem přiznanou právní subjektivitu.¹¹⁴

Dalším v řadě rozhodnutí, jež posunulo evropské právo společností více směrem k teorii založení je případ *Inspire Art*.¹¹⁵ V UK založená společnost Inspire Act si zřídila pobočku v Amsterdamu (NL), kde vykonávala veškerou činnost. V Nizozemsku ovšem platil zákon o formálních zahraničních společnostech, který ukládal těmto společnostem další povinnosti, např. u podkapitalizovaných společností jednatelé ručili celým svým jměním. SDEU tak rozhodoval, jestli i daleko menší restrikce sekundární svobody usazování, než bylo úplné odmítnutí právní subjektivity jako v minulém případě, může být v rozporu s ustanoveními SFEU. I v tomto případě SDEU potvrdil, že ochrana oprávněných zájmů třetích osob, jako ochrana akcionářů a s tím související odpovědnost společníků jsou, ospravedlnitelná omezení. Právní úprava formálních zahraničních společností byla shledána zbytečná a nepřiměřená a tudíž v rozporu s čl. 49 a 54 SFEU. Inspire Act tedy potvrdil to, že nejen právní subjektivita společnosti založené v jiném

---

113 BIERMANN, D. *Rozsudek soudního dvora ve věci Überseering – konec teorie faktického sídla?* Evropské právo č. 4, 2003, s. 11-12.

114 DĚDIČ, J.; ČECH, P. *Evropské právo společností*. Bova Polygon, Praha 2004. ISBN 80-7273-110-6. s. 74-77.

115 Rozsudek ESD z 30. 9. 2003, Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Amsterdam contre Inspire Art Ltd, C-167/01, sbírka 2003, str.I-10155, CELEX Nr. 62001J0167.

členském státě, ale i její vnitřní záležitosti spadají pod právo státu založení.¹¹⁶

2.2.3. VALE¹¹⁷

Jak bylo již výše zmíněno, SDEU tedy nejen že v případě Cartesio nesjednotil výkon práva svobody usazování ve smyslu odchodu společnosti z domovského státu do jiného členského státu (*Wegzugsfreiheit*) a příchod společnosti z jiného členského státu do hostitelského státu (*Zuzugsfreiheit*), ale přidal i další rozlišovací kritérium. SDEU již v obiter dictum naznačil, že na rozdíl od přeshraničního přemístění sídla se zachováním osobního statutu by přeshraniční přemístění se změnou aplikovatelného práva mělo požívat ochrany článků 49 a 54 SFEU. V takovém případě by stát odchodu nesměl bránit přeměně na společnost řídicí se právem jiného členského státu, pokud toto právní řád umožňuje. Zároveň by tedy stát domovský nesměl klást požadavky zrušení a následnou likvidaci takovéto společnosti před její přeměnou na společnost podle právního řádu hostitelského státu.

V této souvislosti považuji za vhodné upozornit na dosud SDEU nerozhodnutý případ VALE Építési kft., který podle mého očekávání doplní řadu z významných rozhodnutí SDEU týkajících se svobody usazování a mobility společností. Dne 28. července 2010 byla SDEU podána žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podané *Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága* (Nejvyšší soud Maďarska). Dne 15. prosince bylo v této věci přednesené Stanovisko generálního advokáta.¹¹⁸

Společnost VALE Construzioni Srl byla italská společnost založená podle italského práva a registrována v obchodním rejstříku v Římě (Itálie), která chtěla přemístit své sídlo do Maďarska, přičemž zamýšlela tak učinit tak, že v Itálii ukončí veškerou činnost. Podala

---

116 Tamtéž.

117 Věc C-378/10: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága (Maďarská republika) dne 28. 7. 2010-*VALE Építési Kft.* Úřední věstník C 317, 20. 11. 2010, s. 13.

118 Stanovisko generálního advokáta přednesené dne 15. prosince 2011 ve věci C-378/10-*VALE Építési Kft.*, SbSD, 2011.

proto návrh na výmaz z obchodního rejstříku, přičemž výslovně rejstříkovému soudu uvedla, že své sídlo přemístí do Maďarska a pouze tam bude pokračovat v činnosti. Jinými slovy, společnost VALE Costruzioni Srl se hodlala přeměnit na společnost obdobné formy podle maďarských předpisů (VALE Építési kft). Byl proto podán návrh rejstříkovému soudu v Maďarsku, ten ovšem zápis zamítl s odůvodněním, že do maďarského obchodního rejstříku nelze uvádět jako právní předchůdkyni společnost nemaďarského původu. Případ se dostal až k maďarskému Nejvyššímu soudu, který řízení přerušil a podal k ESD žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.¹¹⁹

Generální advokát Niila Jääskinena nejprve považoval za vhodné ve svém stanovisku předmětnou transakci terminologicky vymezit a zvolil označení „přeshraniční opětovné založení společnosti“, čímž jasně pojmově vymezil, že se nejedná o přeměnu ani z pohledu vnitrostátního ani unijního práva, přestože zamýšleného cíle by mohlo být dosaženo provedením přeshraniční fúze dle směrnice 2005/56 ES o přeshraničních fúzích.¹²⁰

Generální advokát se dále vypořádal s otázkou právní subjektivity předmětné společnosti, protože tato entita podle italského práva výmazem z obchodního rejstříku svou právní subjektivitu ztratila, ale její maďarská nástupkyně ji ještě nezískala. Niila Jääskinena je ovšem přesvědčen, že usazování znamená integraci do národního hospodářství, jež v tomto případě proběhla, a proto nově vznikající společnost VALE Építési kft požívá práv, které jí umožňují vystupovat jako účastník před SDEU.¹²¹

Přestože generální advokát tvrdí, že EU má ještě před sebou dlouhou cestu k harmonizaci právních předpisů v dané oblasti, na druhou stranu připouští, že fenomén mobility společnosti není evropskému právu cizí a že *„mobilita společností v rámci jednotného trhu může mít různé formy, jako je založení dceřiných společností nebo*

---

119 Stanovisko generálního advokáta přednesené dne 15. prosince 2011 ve věci C-378/10-VALE Építési Kft, SbSD, 2011, bod 9-15.

120 Tamtéž, bod 34-34.

121 Tamtéž, bod 47-48.

*poboček, přemístění sídla nebo přeshraniční fúze.*¹²²

Jääskinena odkazuje ve svém stanovisku i na bod 112 rozhodnutí Cartesia, kde SDEU konstatoval, že „*přeměna určité společnosti na společnost, která se řídí právem jiného členského státu, je možná, pokud to jeho právní předpisy dovolují.*“¹²³ Niila Jääskinena navíc připomíná, že oba prvky dané operace, tedy přesun společnosti a přeměna společnosti, jsou podle maďarského práva vnitrostátně proveditelné. Jinými slovy je vnitrostátně v Maďarsku v souladu s právem, aby maďarské společnosti provedly přesun sídla a přeměnu společnosti na jinou právní formu ve formě univerzálního právního nástupnictví bez likvidace.¹²⁴ Zde lze navíc spatřovat analogii s dřívějším judikátem SDEU Sevic Systems AG,¹²⁵ který se týkal diskriminačního odmítnutí zápisu přeshraniční fúze do vnitrostátní obchodního rejstříku hostitelského státu, i když pro vnitrostátní fúze žádné restriktce uplatňovány nebyly. Soudní dvůr v Sevic Systems AG tehdy rozsah svobody usazování definoval jako „*každé opatření, které umožňuje nebo jen usnadňuje přístup do jiného členského státu, než je stát usazení, a výkon hospodářské činnosti v tomto státě tím, že umožňuje účinnou účast dotčených hospodářských subjektů na hospodářském životě...*“

126

Jääskinena se domnívá, že je třeba ustanovení v článku 112 rozsudku Cartesio „*pokud to jeho předpisy dovolují*“¹²⁷ vykládat tak, že hostitelský stát nemůže svévolně takovéto operace společností zakázat, ale je oprávněn uplatnit své vnitrostátní právo týkající se založení a přeměny společnosti. Nově vznikající společnost VALE Építési kft musí splnit všechny podmínky kladené vnitrostátní úpravou hostitelského státu včetně prověření přesunu aktiv a pasiv na tuto společnost. Jako nejdůležitější otázku tohoto případu chápe Jääskinena požadavek, aby byla společnost založená v jiném členském státě

---

122 Tamtéž. Bod 53.

123 Tamtéž. Bod 70.

124 Tamtéž. Bod 71.

125 Blíže viz podkapitola 4.2. této práce.

126 Tamtéž, bod 67.

127 Tamtéž, bod 112.

zapsána jako právní předchůdkyně nově vznikající společnosti. I zde se kladně vyjadřuje, že pokud toto dovolují předpisy členského státu původu, tento zápis by proveditelný měl být.¹²⁸

Osobně se domnívám, že nejdůležitější je obsah bodu 78 stanoviska. Zde Jääskinena interpretuje rozsudek Cartesio, tak že „umožnil zmizení společnosti z jednoho členského státu bez likvidace“¹²⁹ a dodává, že „vnitrostátní právo hostitelského státu musí společnosti umožňovat, aby uznala svůj status nástupkyně jiné společnosti, což znamená, že nově zakládaná společnost přebírá všechna práva a povinnosti společnosti-předchůdkyně.“¹³⁰

Jinými slovy na základě rozhodnutí Cartesio nesmí domovský stát klást odchozí společnosti restrikce v podobě požadavku likvidace společnosti a hostitelský stát musí zapsat do svého vnitrostátního rejstříku odchozí společnost jako právní nástupkyni, aby mohlo dojít k univerzální sukcesi (veškerá aktiva a pasiva společnosti předchůdkyně přejdou na nově vzniklou), za podmínky že se odcházející společnost přemění na uznanou vnitrostátní formu hostitelského státu. Tím se tento případ „přeshraniční opětovné založení kapitálové společnosti“ liší od případů, kdy jedna společnost zanikne s likvidací a později bez jakéhokoliv právního nástupnictví (ačkoliv třeba i s aktivy z likvidace) založí jinou společnost v jiném členském státě.

Jak ale Jääskinena správně poznamenává, tento univerzální převod je pouze možný mezi společnostmi s právní subjektivitou. Z tohoto důvodu v tomto konkrétním projednávaném případě generální advokát nevyklučuje, že maďarské orgány nejsou povinny uznat společnost VALE Építési kft. jako právní nástupkyni společnosti VALE Construzioni Srl vzhledem k výše zmíněným pochybnostem o právní subjektivitě nově vznikající VALE Építési kft.¹³¹

---

128 Tamtéž, bod 74-77.

129 Tamtéž, bod 78.

130 Tamtéž.

131 Tamtéž, bod 79.

Argumentace generálního advokáta byla již podrobena i kritice odborné veřejnosti v Evropě. Například *Biermayer a Holtrichter*¹³² polemizují nad terminologickým vymezením předmětné korporátní operace, když si pokládají otázku, zda přeshraniční opětovné založení kapitálové společnosti (cross-border new establishment) je to samé jako přeshraniční přeměna kapitálové společnosti (cross-border company conversion). Jako přeshraniční přeměnu totiž chápou takovou korporátní restrukturalizaci, které se dosáhne přesunutím sídla společnosti z jednoho členského státu do druhého a následnou změnou právní formy společnosti státu, kam se společnost hodlá přemístit. Tedy postup, který předpokládal návrh 14. směrnice. Kdežto předmětný případ označovaný jako přeshraniční opětovné založení kapitálové společnosti spočívající v založení nové společnosti v cílovém státě a přesun veškerých aktiv univerzální sukcesí, tedy bez právní kontinuity jedné právnické osoby, a se spíše podle autorů podobá přeshraničním fúzím. Dále se *Biermayer a Holtrichter* zamýšlejí, jestli lze považovat případ VALE za doplnění rozsudku *Cartesio*. Pozitivně hodnotí, jak se generální advokát vyrovnal s interpretací čl. 112 rozhodnutí *Cartesio* znějící „*pokud to jeho předpisy dovolují*“¹³³ Členské státy totiž zpravidla mají ve svých právních řádech zakotveny předmětné korporátní restrukturalizace (např. změnu sídla), proto nebudou necitlivě nuceni evropským právem k něčemu, co jejich právní řády neznají. V neposlední řadě se vyjadřují i k aktivní legitimaci nově vznikající společnosti VALE Építési kft., která podle italského práva již zanikla a v maďarském naopak ještě nevznikla, a opatrně polemizují s přípustností předběžné otázky, když není zcela jasné, jestli předmětná společnost mohla vůbec být účastníkem řízení v předchozích soudních řízeních v Maďarsku. Chybu shledávají hlavně v nesprávném postupu italského rejstříkového soudu, který neměl vymazat společnost VALE Construzione Srl z obchodního rejstříku. K tomu mělo dojít podle italského práva až po prokázané registraci v jiném členském státě, a tudíž společně s generálním advokátem považují za nutné, aby toto rozhodnutí rejstříkového

---

132 BIERMEYER T., HOLTRICHTER T. *Opinion of Advocate General Jääskinen in Case C-378/10 VALE, delivered on 15 December 2011, not yet reported. The missing puzzle in judge-made European law on corporate migration?* 18 Column. J. Eur. L. F. 52 (2011) [cit. 9. 6. 2012]. Dostupný z WWW: <http://www.cjel.net/online/18_1-biermeyer> .

133 Rozhodnutí SDEU ze dne 16. 12. 2008 ve věci C-210/06, *CARTESIO Oktató és Szolgáltató bt.*, SbSD, 2008, s. I-09641, bod 112.

soudu o výmazu bylo zrušeno před tím, než budou převedena veškerá existující pasiva a aktiva dosud ještě nezlikvidované společnosti na v současnosti dosud neexistující společnost.¹³⁴

Tento případ je sice skutkově podobný *Cartesiu*, v tomto případě ale uplatňuje restriktive hostitelský stát, a proto bude podle mého názoru účelnější vycházet z rozhodnutí SEVIC System AG, kde shledaná diskriminace v případě přeshraničních fúzí oproti fúzím vnitrostátním, se jeví spíše analogická. Ztotožňuji se s názory *Biermayera* a *Holtrichtera*, kteří případnou diskriminaci nevidí v tom, že Maďarsko povoluje vnitrostátní změnu sídla, ale ne již přeshraničně. Ale potencionální diskriminaci naopak společně shledáváme v tom, že zatímco vnitrostátní přeměnu společnosti lze provést zápisem domácí společnosti jako právní předchůdkyně, ze které byly prostřednictvím univerzální sukcese přesunuty aktiva a pasiva na novou společnost, takv případě zahraniční společnosti toto umožněno nebylo.

Rozhodnutí SDEU nelze předjímat na základě stanoviska generálního advokáta, jak se již ukázalo v případě *Cartesio*, avšak je jisté, že tento případ bude důležitý nejen pro oblast mobility společností v EU, ale také v přípustnosti předběžné otázky v řízení s entitou, u které je sporné, zda je nadána právní subjektivitou.

3. MOBILITA NADNÁRODNÍCH FOREM SPOLEČNOSTÍ

Vedle harmonizačních směrnic¹³⁵ a judikatury SDEU se EU snaží zavádět nadnárodní formy společností formou obecně závazného a přímo aplikovatelného právního předpisu – nařízením. Ty mají přispět k odbourání dosud stále trvajících odlišností jednotlivých právních řádů členských států. Evropské právo rozeznává zatím tři právní

---

134 Biermeyer T., Holrichter T. *Opinion of Advocate General Jääskinen in Case C-378/10 VALE, delivered on 15 December 2011, not yet reported. The missing puzzle in judge-made European law on corporate migration?* 18 Column. J. Eur. L. F. 52 (2011) [cit. 9. 6. 2012]. Dostupný z WWW: <http://www.cjel.net/online/18_1-biermeyer> .

135 Směrnic je čtrnáct, ne všechny byly dosud přijaté (např. 14. směrnice o přemístění sídla) a snaží se sbližovat právo společností členských států. Tematicky se týkají např. publikace, vnitrostátních fúzí a rozdělení, apod. In JURAJ, A.; HODÁL P. *Evropské právo obchodních společností*. Linde Praha, 2005, s. 25-26.

formy společností: evropské hospodářské zájmové sdružení (dále jen „EHZS“), evropská společnost a evropská družstevní společnost. Do budoucna se počítá i s návrhem evropské soukromé společnosti. Tyto supranacionální formy korporací nejsou právním řádům členských států neznámé, naopak jejich vnitrostátní obdoby existují ve většině z nich. Přesto právě jejich supranacionální charakter přináší jisté výhody. Tím je právě jejich mobilita, spočívající v možnosti volného přemístění sídla do kteréhokoliv členského státu EU bez nutnosti společnost rušit či zakládat v jiném členském státě novou. Těmto formám společností je tak umožněno změnit osobní statut při zachování právní subjektivity. Nutno podotknout, že tato mobilita není absolutní. Její limitace spočívá v povinnosti umístit sídlo společnosti i s hlavní správou společnosti do stejného členského státu.¹³⁶

Předmětem této kapitoly nebude zevrubný rozbor jednotlivých právních forem nadnárodních společností v EU, protože každá z nich by vydala na samostatnou diplomovou práci. Po krátkém představení jednotlivých společností bude následovat analýza schopnosti mobility těchto nadnárodních společností v rámci EU, tedy hlavně otázka přemístění sídla. Mimo rozsah této diplomové práce tak zůstanou například otázky participace zaměstnanců či vnitřní struktury jednotlivých společností.

3.1. Evropské hospodářské zájmové sdružení

Evropské hospodářské zájmové sdružení představuje první nadnárodní formu korporace upravenou normami evropského práva. Základ právní úpravy tvoří Nařízení o EHZS¹³⁷. Tímto nařízením, které se myšlenkově inspirovalo francouzskou právní úpravou, se dokončila téměř dvě desetiletí trvající snaha o vytvoření evropské nadnárodní formy spolupráce.¹³⁸ Cílem sdružení je podpora činností svých členů, nikoliv tedy zisk. Tento

---

136 ZÍSKALOVÁ T. *Přeshraniční fúze* [cit. 10. 6. 2012] Dostupný z WWW: <<http://www.vse.cz/eam/abstrakt.php3?IDcl=63>> , s. 2.

137 Nařízení Rady (EHS) č.2137/85 ze dne 25. července 1985 o zřízení Evropského hospodářského zájmového sdružení (EHZS) publikované v Úředním věstníku ES L 199 ze dne 31. 7. 1985, str. 1-9.

138 Počátky spadají do počátku 70. let 20. století in DĚDIČ, J.; Čech, P. *Evropské právo společností*. Bova Polygon, Praha 2004. s. 75.

pomocný charakter spočívá v zákazu nahrazovat činnosti členů, činností EHZS. To mohou založit alespoň dva členové. Přičemž, jde-li o dvě právnické osoby, musí mít svá ústředí v různých členských státech. V případě fyzických osob se požaduje, aby v různých členských státech vykonávaly hlavní činnost (popřípadě kombinaci obou). Nařízení o EHZS je obecně závazné a přímo aplikovatelné ve všech členských státech, čímž je dán supranacionální charakter sdružení, které je tedy v základu v celé EU stejný. Avšak nařízení o EHZS ponechává určité otázky k řešení národním právním úpravám (včetně subsidiární aplikace národního práva) a písemné smlouvě o sdružení, jímž se EHZS zakládá.¹³⁹ Nařízení o EHZS v čl. 3 ponechává na členských státech, jestli EHZS udělí právní subjektivitu. Zatímco většina států tak učinila, státy jako Spolková republika Německo, Rakousko a Itálie nikoliv. Ovšem jak *Dvořák* zdůrazňuje, tak ode dne zápisu do národních rejstříků je bez ohledu na právní způsobilost EHZS schopné být subjektem jakýchkoliv práv a povinností, uzavírat smlouvy, apod.¹⁴⁰

3.1.1. Přemístění sídla EHZS

Ačkoliv EHZS může mít jen jedno sídlo, může se nacházet v jakémkoliv členském státě EU. Výběrem sídla si členové v zásadě taky vybírají i subsidiárně aplikovatelné národní právo státu, kde se sídlo bude nacházet. Navíc článek 12 Nařízení o EHZS klade na výběr sídla ještě jeden požadavek, a to aby se sídlo EHZS, tak jak je zapsané ve smlouvě o sdružení, shodovalo s místem, kde má EHZS své ústředí či s místem, kde se nachází ústředí některého z členů EHZS či s místem, kde člen - fyzická osoba - koná svou hlavní činnost za podmínky, že EHZS zde vykonává skutečnou činnost.¹⁴¹ Ovšem *Čech a Dědič* se přiklánějí k opačnému výkladu a podmínku skutečného výkonu činnosti člena aplikují i na právnické osoby s poukazem na princip, na kterém je Nařízení o EHZS postaveno.¹⁴² Je skutečně pravdou, že ustanovení článku 12 Nařízení EHZS nabízí interpretační prostor, a zvláště gramatický výklad svědčí spíše pouze pro fyzické osoby, přesto osobně bych se přiklonil k

---

139 Tamtéž, s. 75-79.

140 DVOŘÁK, T. *Evropské hospodářské zájmové sdružení*. Praha: ASPI, a.s., 2006, s. 7-8.

141 Tamtéž, s. 26-27.

142 DĚDIČ, J.; ČECH, P. *Evropské právo společností*. Bova Polygon, Praha 2004. s. 86.

výkladu vztahujícím se i na právnické osoby, protože podle mého názoru není vážného důvodu, proč by podmínka skutečného výkonu činnosti byla aplikována jen na fyzické osoby.

Z výše uvedené konstrukce tedy vyplývá, že zapsané sídlo se zásadně musí shodovat se skutečným. Pojmem ústředí se zde rozumí skutečné sídlo, tedy místo, odkud je EHZS skutečně řízeno, kde se například nachází vedení či kde se přijímají zásadní rozhodnutí.¹⁴³

Jak vyplývá z článku 13 Nařízení o EHZS, může EHZS své sídlo přemístit kamkoliv v rámci EU. Přemístění sídla do jiného členského státu nepředchází zánik a likvidace ve státu domovském a vznik a založení ve státu hostujícím. Právní kontinuita je naopak zachována, protože postačuje změna smlouvy o EHZS a zápis do národního rejstříku zvoleného hostitelského státu. Jak *Dvořák* dodává, přestože Nařízení o EHZS hovoří o přesunu sídla obecně, bude se takřka výhradně jednat o přesun sídla zapsaného.¹⁴⁴ Je ovšem nutno počítat s tím, že s přesunem sídla do jiné jurisdikce se mění i subsidiárně aplikované právo.

3.2. Evropská společnost

Velkým krokem a završením takřka třiceti let trvajících vývoje evropského práva společností bylo vytvoření konceptu evropské společnosti (*Societas Europea*, dále jen „SE“), nadnárodní (akciové) společnosti upravené normami evropského práva.¹⁴⁵ Její právní základ je dán nařízením o statutu evropské společnosti¹⁴⁶ (dále jen „NoSE“) a směrnicí o zapojení zaměstnanců.¹⁴⁷ Nutnou podotknout, že snaha o vytvoření komplexní

---

143 Dvořák, T. *Evropské hospodářské zájmové sdružení*. Praha: ASPI, a.s., 2006, s. 27.

144 Tamtéž, s. 28.

145 JENNÉ, F., WYCKAERT, M. *Corporate Mobility*. 2010 [cit. 9. 6. 2012] Dostupný z WWW: <<http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1633448>> s. 13.

146 Nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o statutu evropské společnosti, Úř. Věst. L 294 z 10. 11. 2001, str. 1-21, CELEX Nr. 32001R2157.

147 Směrnice Rady 2001/86/ES ze dne 8. října 2001, kterou se doplňuje statut evropské společnosti s

úpravy narážela na protiklady principů v právních úpravách, zejména Německa a UK. Z tohoto důvodu bylo od původně zamýšleného úplného vyloučení aplikace národního práva členských států upuštěno a opět je právní úprava evropské společnosti „mnohvrstevnatá“. Vedle NoSE, které upravuje základní otázky statusové, se ponechává řada oblastí k úpravě jednotlivým právním řádům členských států, zejména jejich akciovému právo a také stanovám SE.¹⁴⁸ I když jsou tedy základní otázky upraveny přímo právem evropským, SE se budou lišit podle místa usazení. SE může vzniknout:

1. fúzí alespoň dvou národních akciových společností, resp. alespoň dvou již existujících SE, se sídlem a hlavní správou na území EU, za podmínky, že alespoň dvě z nich se budou řídit právními úpravami dvou členských států;
2. založením holdingové SE, složené z několika kapitálových společností se sídlem a hlavní správou na území EU, přičemž alespoň dvě z těchto společností musí být založeny podle různých právních řádů členských států, anebo splňují-li požadavek, mít minimálně po dobu dvou let buď organizační složku, nebo dceřinou společnost umístěnou na území jiného členského státu;
3. založením dceřiné společnosti SE; k jejímu vytvoření jsou podle NoSE zmocněny společnosti ve smyslu čl. 54 odst. 2 SFEU, tedy společnosti občanského a obchodního práva založené podle národních právních řádů členských států, i jiné veřejnoprávní a soukromoprávní korporace, za podmínky, že alespoň dvě z nich jsou založeny podle různých národních právních úprav členských států či mají-li po dobu nejméně dvou let organizační složku umístěnou na území jiného členského státu;
4. změnou právní formy národní akciové společnosti členských států, se sídlem a hlavní správou na území EU, pokud po dobu nejméně dvou let mají umístěnou na území jiného členského státu dceřinou společnost; a
5. anebo může již existující SE založit svou dceřinou společnost.¹⁴⁹

---

ohledem na zapojení zaměstnanců. (dále jen „směrnice o zapojení zaměstnanců“).

148 Srov. čl. 9 odst. 1 NoSE.

149 ELIÁŠ, K., POKORNÁ, J., DVOŘÁK, T. *Kurs obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva*. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 379-380.

Čl. 1 NoSE označuje SE jako akciovou společnost se základním kapitálem rozděleným na akcie a akcionáři této právnické osoby ručí do výše svého upsaného kapitálu.

3.3. Evropská družstevní společnost

Societas cooperativa europaea neboli evropské družstvo (dále je „SCE“) je dosud poslední forma nadnárodní spolupráce v evropském právu. Základem úpravy je nařízení Rady o statutu evropské družstevní společnosti¹⁵⁰ (dále jen „NoSCE“) a taktéž výše zmíněná směrnice o zapojení zaměstnanců, jako v případě SE. Účelem statutu SCE je reagovat na odlišnosti, jimiž se družstva odlišují od kapitálových společností. A to například variabilním kapitálem¹⁵¹ rozděleným do vkladů (čl. 1 odst. 2 NoSCE) a ve způsobech založení, kde vedle fúze národních družstev (založených podle práva členského státu, s reálným sídlem a hlavní správou na území EU, kde minimálně dvě družstva, účastníci se fúze, se musí řídit právem dvou různých členských států) a přeměny národního družstva, (mající po dobu nejméně dvou let organizační složku v jiném členském státě a jehož zapsané sídlo a hlavní správa se nachází na území EU) se od SE liší hlavně tím, že článek 2 odst. 1 NoSCE připouští, aby SCE byl založen jako nový subjekt:

1. minimálně pěti fyzickými osobami, přičemž alespoň dvě z těchto osob musí mít bydliště ve dvou různých členských státech;
2. kombinací pěti fyzických osob a společností, které se řídí právem nebo mají bydliště na území minimálně dvou rozdílných členských států; a
3. minimálně dvěma společnostmi (a dalšími právnickými osobami, jež byly založeny dle práva členského státu), řídicími se právem alespoň dvou členských států.

---

¹⁵⁰ Nařízení Rady (ES) č. 1435/2003 ze dne 22. 7. 2003 o statutu evropské družstevní společnosti.

¹⁵¹ Srov. např. právní úpravu v ČR v ObchZ: Vzhledem k neuzavřenému (variabilnímu) počtu členů v družstvu se liší často celkový souhrn vkladů, tj. aktuální skutečný základní kapitál od podle § 223 odst. 2 ObchZ, ve znění pozdějších předpisů, tzv. zapisovaného základního kapitálu, který se zapisuje do obchodního rejstříku.

Na rozdíl od SE má SCE dle čl. 1 odst. 3 NoSCE omezen předmět činnosti na uspokojování potřeb svých členů. Z hlediska tématu této diplomové práce je konstrukce přemístění sídla SCE v řadě případů totožná s úpravou SE, a proto zde poukazují na níže provedenou analýzu mobility SE.

3.3.1. Přemístění sídla SE

Přemístění sídla lze dosáhnout i nepřímo prostřednictvím nadnárodní fúze dvou národních akciových společností s tím, že výsledný produkt, kterým je vždy pouze SE, umístí své sídlo do zamýšleného státu, i rozdílného než mají zúčastněné akciové společnosti. Z hlediska mobility bylo NoSE opravdu prvním právním předpisem, které výslovně umožnilo a upravilo v čl. 20-31 NoSE pravidla pro nadnárodní fúze mezi kapitálovými společnostmi napříč EU.¹⁵² Právní úprava fúze byla založená na stejném principu, jako to požaduje tzv. třetí směrnice¹⁵³ o vnitrostátních fúzích, kterou musely členské státy implementovat do svých právních řádů, a proto pro ně nebyla žádné novum.¹⁵⁴

V pořadí druhým zásadním políčkem do mozaiky evropské mobility společností je explicitní možnost přesunu sídla SE z jednoho členského státu do druhého za podmínky, že sídlo SE bude tam, kde je rovněž její hlavní správa. Přičemž není porušena právní kontinuita, pouze dochází ke změně subsidiárně aplikovaného práva. Odpadá nutnost nechat společnost v jednom státě zrušit a zlikvidovat a v druhém opětovně založit. *Čech, Dědič* upřesňují, že pokud by SE přemísťovala zapsané nebo faktické sídlo v rámci téhož členského státu, nejednalo by se o přemístění podle NoSE, ale použily by se vnitrostátní

---

152 „Na základě rozhodnutí Společného výboru Evropského hospodářského prostoru č. 93/2002 ze dne 25. června 2002 se nařízení použije také v ostatních členských státech tvořících EHP, tj. V Lichtenštejnsku, v Norsku a na Islandu. In DĚDIČ, J.; ČECH, P. *Evropské právo společností*. Bova Polygon, Praha 2004, s. 135.

153 Třetí směrnice Rady č. 78/855/EHS ze dne 9. října 1978, založená na čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy, o fúzích akciových společností. (dále jen „třetí směrnice“)

154 JENNÉ, F., WYCKAERT, M. *Corporate Mobility*. 2010.[cit. 9. 6. 2012] Dostupný z WWW: <<http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1633448>> s. 13.

předpisy pro změnu sídla.¹⁵⁵ Poměrně detailní a zejména komplexní (uplatní se jen minimum vnitrostátních předpisů) úprava postupu při přemístění sídla SE je obsažena v čl. 8 NoSE. Nutno dodat, že při současné neexistující 14. směrnici o přemístění sídla¹⁵⁶ zůstává tato úprava jedinou takto komplexní úpravou primární svobody usazování a veškeré další obdobně úpravy (viz např. návrhy de lege ferenda v kapitole 5) se od této v základu neliší.

Samotná „mechanika“ přesunu je založena na projektu přemístění a osvědčení. Institut projektu přemístění sídla dle čl. 8 odst. 2 NoSE musí obsahovat název stávající SE, určit nové sídlo SE, musí dále obsahovat budoucí stanovky SE, vypořádat se s veškerými důsledky přemístění sídla ve vztahu k participaci zaměstnanců (důsledek směrnice o zapojení zaměstnanců) a vedle předpokládaného harmonogramu přemístění i úpravu ochrany akcionářů a věřitelů, kteří by mohli být přemístěním sídla dotčeni. Článek 8 odst. 8 NoSE pak požaduje, aby proběhlé administrativně-právní kroky v členském státě, ze kterého se hodlá SE přesídlit, byly zkontrolovány a osvědčeny. K tomuto slouží institut osvědčení, který může dle NoSE vydat notář, soud či jiný příslušný úřad. Zde je volba na členském státě, který z těchto orgánů nakonec zvolí. V členském státě nového sídla se již tento proces tedy neověřuje a zápisem SE do rejstříku nabývá změna sídla účinnost a proces končí. Veškerá práva a závazky SE zůstávají nezměněny, spolu se změnou sídla se pouze změni subsidiárně aplikované právo.¹⁵⁷

Přestože tato úprava je určena primárně k přemístění sídla již existující SE, není vyloučeno, aby tento postup využily národní akciové společnosti jako výše zmíněný nepřímý přesun sídla. Stačí totiž, aby akciová společnost mající alespoň dva roky dceřinou společností řídicí se právem jiného členského státu, změnila svou právní formu na SE (jeden ze způsobů vzniku SE), provede přemístění sídla podle čl. 8 NoSE, a pak se již ve státě

---

155 DĚDIČ, J., ČECH, P. *Evropská (akciová) společnost*. Vyd. 1. Praha: Ivana Hexnerová - Bova Polygon, 2006, s. 442.

156 Srov. Usnesení Evropského Parlamentu ze dne 2. února 2012 o 14. směrnici v oblasti práva společností o přemístění sídel společností do jiného členského státu doplněné o doporučení [2011/2046(INI)].

157 DĚDIČ, J., ČECH, P. *Evropská (akciová) společnost*. Vyd. 1. Praha: Ivana Hexnerová - Bova Polygon, 2006, s. 443-460

nového sídla opět přemění dle čl. 66 NoSE na akciovou společnost tohoto nového členského státu.¹⁵⁸

Ačkoliv bylo vytvoření SE „upoceným“ kompromisem, do kterého se vkládaly velké naděje, počet registrovaných SE není nikterak ohromující. Jako možné příčiny se uvádějí nízká informovanost podnikatelské veřejnosti, úprava participace zaměstnanců v zemích, kde tato úprava nemá tradici, mnohvrstevnatá právní úprava dělící se mezi právo evropské a národní.¹⁵⁹

Pro mě osobně je ale velice zajímavá skutečnost, že přestože právní úprava SE se do českého právního řádu dostala až vstupem ČR do EU dne 1. května 2004, bylo ke dni 15. dubna 2009 v České republice založeno nejvíce evropských společností ze všech států Evropské unie (137); v sousedním Německu, největší zemi EU a druhé zemi s největším počtem SE, šlo přitom pouze o 91 evropských společností.¹⁶⁰ Lasák v provedeném výzkumu zjistil, že nejvýznamnějším motivem českých podnikatelů k založení SE je zjednodušení vnitřní struktury oproti české úpravě, následované image nadnárodní společnosti. Možnost přemístění sídla a nadnárodních fúzí se umístila překvapivě až na posledních místech.¹⁶¹ Pro ilustraci přikládám graf č. 1.¹⁶²

---

158 Tamtéž, s. 469.

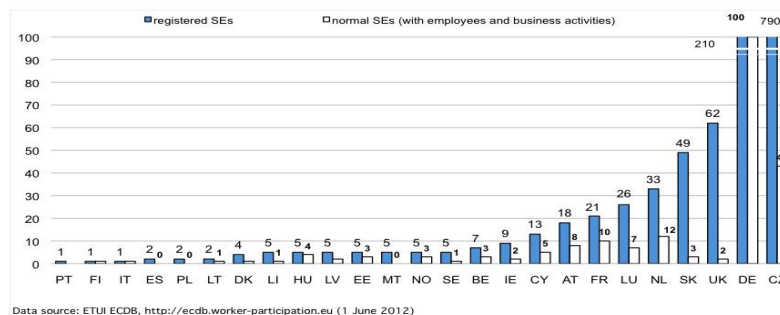
159 ČECH P., Dědič J. Evropská společnost – bilance prvních tří let existence. Karlovarské dny č. XVI/2007, s. 98.

160 LASÁK J. Závod do země nikoho: 7 let evropské společnosti v České republice, Obchodněprávní revue 11/2011, s. 314.

161 Tamtéž 321-323.

162 *Total number of registered European Companies (SE)*. [cit. 18. 5.2012]. Dostupný z WWW <<http://www.worker-participation.eu/European-Company/SE-COMPANIES/Facts-and-Figures>>.

1286 European Companies (SEs), registered in 25 countries

EK v roce 2010 také zhodnotila šestiletou zkušenost s SE a uplatňování NoSE v celé EU, resp. EHP. Zpráva EK potvrdila nerovnoměrný počet SE v rámci EU, kde zejména v jižních zemích EU je jejich počet velmi malý. „Neúspěch“ SE v některých zemích se přisuzuje zejména nedostatečné informovanosti o této právní formě společností, poměrně složitá pravidla o zapojení zaměstnanců jako ostatně i poměrně vysoké náklady na založení a související časová náročnost celého procesu. Ukázalo se také, že existuje možná souvislost mezi pozdní implementací SE a následnou chabou propagací, což ve svém důsledku znamenalo neinformovanost o této právní formě společnosti. Jako velmi odrazující prvek od založení SE se projevil i požadavek přeshraniční podnikatelské činnosti, tj. mít alespoň po dobu dvou let před založením SE dceřinou společnost či pobočku mající sídlo v jiném členském státě. Stejně tak nepříznivě působí i vysoký požadavek na výši minimálního kapitálu pro založení. Na druhou stranu, i v zemích, kde se SE stala poměrně populární (ČR, Německo), tak EK zjistila, že celkem vysoký podíl z nich představovaly tzv. ready made společnosti, tedy „předpřipravené“ pro budoucí prodej případným zájemcům, jež se chtějí vyhnout zejména časově náročnému procesu založení. Naopak jako velký klad právní formy SE se považuje možnost přemístit sídlo do jiného členského státu bez likvidace, což je ovšem podmíněno umístěním sídla a správního ústředí SE do totožného členského státu, což pochopitelně atraktivitu tohoto institutu snižuje. Poměrně jednoznačná výhoda SE je také volba ve výběru monistického systému řízení

(zejména v zemích, které pro své národní akciové společnosti předepisují povinně duální systém řízení), jímž lze ušetřit nemalé finanční prostředky. EK hodnotí projekt SE vcelku pozitivně, přesto připouští, že evidentně NoSE a forma SE nevyhovuje patrně všem členským státům a připouští revizi NoSE de lege ferenda.¹⁶³

4. PŘESHraniČNÍ FÚZE VS. NADNÁRODNÍ FÚZE

Je až s podivem, že některé vlády členských zemí si až s příchodem dluhové krize v EU uvědomily důsledky předchozí globalizace obchodních vztahů. Přes nesporné výhody globalizace si zejména vlády malých zemí musely připustit, že jejich schopnost řídit národní hospodářství se neustále zmenšuje a že doby, kdy státy byly relativně nezávislé ekonomické celky propojené pouze mezinárodním obchodem, jsou dávno pryč. Zatímco ekonomika je dnes globální, právní řády a systém kontrolních a vládních institucí zůstávají národní, a proto často velice s omezenými prostředky, jak zasáhnout proti negativním globalizačním dopadům na národní hospodářství.¹⁶⁴ EU jako celek není výjimkou: existuje jednotný vnitřní trh, přesto se členské státy zatím poměrně úspěšně brání větší harmonizaci práva obchodních společností, které osobně považují za nutný předpoklad fungujícího vnitřního trhu.

4.1. Nadnárodní fúze – pojem a právní úprava

Fúzí se obecně rozumí korporátní reorganizace, při které jedna či více společností zaniká bez likvidace a převádí veškeré jmění na jinou společnost. Ta může probíhat ve dvou formách. Prvou nazýváme **fúze splynutím** a probíhá tak, že se jedna či více společností zruší bez likvidace a jejich jmění se převede na nově zakládanou společnost. Druhým

---

¹⁶³ Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě. Uplatňování nařízení Rady č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o statutu evropské společnosti (SE). KOM (2010) 676 v konečném znění.[cit. 25. 6. 2012]. Dostupný z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0676:FIN:CS:PDF>, s. 1-9.

¹⁶⁴ ONDREJOVÁ, D. *Přeshraniční fúze a tzv. Národní šampióni*. Právní fórum, č. 1/2007, s. 1-3

typem je **fúze sloučením**, což je operace, při níž jedna nebo i více společností zúčastněných na fúzi se zruší bez likvidace a zanikne, přičemž veškerý majetek zanikajících společností přechází na existující zúčastněnou nástupnickou společnost.¹⁶⁵ V rámci podnikatelských seskupení lze ještě fúze rozdělovat na *up - stream fúze* a *down - stream fúze* podle toho, zda dochází ke spojení mateřské společnosti do dceřiné nebo opačně.

Do roku nabytí účinnosti NoSE (2001) neexistovala v evropském právu úprava fúzí s přeshraničním prvkem, ačkoliv již existovala harmonizace vnitrostátních fúzí prostřednictvím třetí směrnice.¹⁶⁶ V roce 2003 (NoSCE) se otevřela cesta k nadnárodním fúzím i družstevní společností. Trochu úsměvně může působit skutečnost, že členské státy byly povinny implementovat do svých právních řádů dílčí úpravu o přeshraničních fúzích z daňového hlediska již do konce roku 1991 prostřednictvím směrnice 94/434/EHS.¹⁶⁷

Obě výše uvedená nařízení upravují nadnárodní fúzi jako jeden ze způsobů vzniku SE, resp. SCE. Pojem nadnárodní fúze je tedy používán ve smyslu fúzí akciových společností, resp. družstev vedoucí ke vzniku SE, resp. SCE, tímto se tedy obsahově odlišují od přeshraničních fúzí podle desáté směrnice.¹⁶⁸

4.1.1. Fúze SE

Nadnárodní fúze formou splynutí nebo sloučení vedoucí ke vzniku SE se mohou účastnit:

---

165 HANSEN, L. *Merger, Moving and Division Across National Borders – When Case Law Breaks Through Barriers and Overtakes the Directives*. *European Business Law Review (EBLR)*, 2007, Vol. 18, No. 1, s. 182.

166 Třetí směrnice Rady č. 78/855/EHS ze dne 9. října 1978, založená na čl. 54 odst. 3 písm. g Smlouvy, o fúzích akciových společností.

167 Směrnice Rady ze dne 23. července 1990 o společném systému zdanění při fúzích, rozděleních, převezech aktiva výměně akcií týkajících se společností z různých členských států (90/434/EHS).

168 Srov. ŠPATNÁ, B. *Přeshraniční a nadnárodní fúze obchodních společností z ČR a dalších členských států EU*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2010, Monografie (Key Publishing).

1. alespoň dvě akciové společnosti, které podléhají alespoň dvěma různým právním řádům členských států EU a jejichž skutečná a zapsaná sídla se nachází na území EU;
2. alespoň dvě SE, které podléhají alespoň dvěma různým právním řádům a jejichž skutečné a zapsané sídlo se nachází na území EU; a
3. alespoň jedna SE a alespoň jedna akciová společnost, jež se řídí právem některého členského státu a má zapsané i skutečné sídlo na území EU.

Zároveň je povoleno, aby v rámci této nadnárodní fúze došlo i k přemístění zapsaného sídla do jiného členského státu rozdílného od členských států zúčastněných korporací.

Samotný proces fúze se v každém členském státě, v záležitostech neupravených v NoSE (Čl. 17-31), odehrává podle vnitrostátních předpisů v souladu se 3. směrnicí (v ČR zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev), což příslušný orgán (dle čl. 25 odst. 2 NoSE jím může být notář, soud nebo jiný příslušný úřad) v dané jurisdikci potvrdí *osvědčením*. Osvědčením se ověřuje zákonnost této první fáze, zejména se kontroluje, jestli řídicí a správní orgány vypracovaly a valné hromady schválily projekt fúze, který byl řádně zveřejněn, a jestli byly splněny ostatní informační povinnosti, vypracována zpráva o nadnárodní fúzi a jestli a jak byla upravena participace zaměstnanců. Druhá fáze již probíhá podle práva členského státu, v němž bude mít SE své sídlo. Tamní rejstříkový soud vychází z osvědčení, a proto potvrzené skutečnosti znovu neověřuje. Proces končí zapsáním SE do obchodního rejstříku, čímž SE vzniká.¹⁶⁹

Mechanika procesu nadnárodní fúze kromě imanentních rozdílů vycházejících z povahy SCE je podobná jako nadnárodní fúze SE, a proto o ní nebude pojednáno.

---

169 Tamtéž, s. 63-73.

4.2. SEVIC¹⁷⁰ - cesta k přeshraničním fúzím obchodních společností

Dalším v řadě významných judikátů SDEU, leč přeci trochu odlišným od dosavadních výše zmíněných, je rozhodnutí SEVIC Systems AG (dále jen „Sevic“)

V Německu založená a působící společnost SEVIC Systems Aktiengesellschaft (dále jen „SSAG“) uzavřela v roce 2002 s lucemburskou společností Security Vision Concept SA (dále jen „SVC“) smlouvu o fúzi, podle níž měla SVC zaniknout bez likvidace a celé její jmění mělo přejít na společnost SSAG, která, jak vyplynulo z jednání před SDEU, chtěla podle smlouvy o fúzi zachovat v Lucembursku majetkový a osobní substrát SVC a vytvořit zde pobočku.¹⁷¹

Když však byl podán návrh na zápis fúze do německého obchodního rejstříku, soud prvního stupně v Neuwiedu tento návrh zamítl s odůvodněním, že čl. 1 UmwG¹⁷² povoluje pouze zápis fúze provedené mezi německými společnostmi, resp. společnostmi se sídlem v Německu. V odvolacím řízení podal zemský soud Koblenz předběžnou otázku k SDEU, zda tato německá úprava je v souladu s čl. 49 a 54 SFEU.¹⁷³ SDEU následně shledal zamítnutí zápisu jako jednoznačné porušení svobody usazování, čímž tedy poprvé byly vztaheny přeshraniční fúze pod rozsah čl. 49 a 54 SFEU.

Generální advokát *Tizzano* ve svém stanovisku jde dokonce dále, když tvrdí, že „do rozsahu působnosti práva na usazování tedy patří každé opatření, které umožňuje nebo jen usnadňuje přístup do jiného členského státu nebo výkon na hospodářském životě země za stejných podmínek, jako jsou podmínky vztahující se na vnitrostátní hospodářské subjekty.“¹⁷⁴

---

¹⁷⁰ Rozhodnutí SDEU ze dne 13. 12. 2005 ve věci C-411/03, *SEVIC Systems AG*, SbSD, 2005 s. I-10805.

¹⁷¹ PANAYI, C. *Corporate Mobility in Private International Law and European Community Law: Debunking Some Myths*. YEARBOOK OF EUROPEAN LAW, Eeckhout, P., Tridimas, T., eds., Vol. 28, Oxford University Press, 2009; Queen Mary School of Law Legal Studies Research Paper No. 26/2009. [cit. 26. 3. 2012] Dostupné z WWW <<http://ssrn.com/abstract=1437555>>, s. 55.

¹⁷² Tato zkratka označuje německý zákon o přeměnách Umwandlungsgesetz ze dne 28. října 1994, [cit. 4. 4. 2012] dostupné z WWW <http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/umwg_1995/gesamt.pdf>.

¹⁷³ Stanoviska Generálního Advokáta A. Tizzana přednesené dne 7. července 2005 ve věci C- 411/03 (*Sevic*), bod 13 a 14.

¹⁷⁴ Tamtéž, bod 30.

Dále *Tizzano* upozorňuje SDEU, že právě neexistence pravidel pro přeshraniční fúze a jejich, pouze z tohoto důvodu paušalizované zamítání, znamená odlišné zacházení se společnostmi podílejících se na přeshraniční fúzi ve srovnání s vnitrostátními, na což by mohlo být nahlíženo jako na odrazování od svobody usazování v Německu či výkonu této svobody německými společnostmi směrem ven do ostatních členských států.¹⁷⁵ SDEU přijal také do rozsudku *Tizzanovo* pojetí přeshraničních přeměn, jako „...*zvláštní způsob* výkonu svobody usazování, které jsou důležité pro řádné fungování vnitřního trhu...“¹⁷⁶

Toto rozdílné zacházení, jež funguje jako omezení svobody usazování, sice není úplně proti právu EU, ovšem musí sledovat legitimní cíl slučitelný se Smlouvou, ospravedlnitelný obecným zájmem, přesto zaručující uskutečnění sledovaného cíle. SDEU zopakoval z rozhodnutí *Überseering*, že připouští, aby takovými důvody mohla být ochrana věřitelů, menšinových společníků či zaměstnanců.¹⁷⁷ To tedy bylo v tomto případě ponecháno bez přezkumu a automaticky zamítáno. Podle *Siemse* toto rozhodnutí nechalo dvě nevyřešené otázky. Za první, SDEU sice povolil přeshraniční fúze, ale neřekl, jak se mají provádět, a za druhé, otázku, jestli nemají být povoleny jen příchozí (inbound) fúze, když některé pasáže rozsudku mluví pouze o nich.¹⁷⁸

I když tento rozsudek byl často považován jako ten rozsudek, jež otevřel dveře přeshraničním fúzím, je podle mého názoru velice důležité upozornit na skutečnost, že SDEU ve svém rozsudku nehovoří pouze o přeshraničních fúzích, i když ty byly předmětem řízení, nýbrž obecně o všech jiných přeměnách společností.¹⁷⁹

Tímto rozhodnutím tedy podle některých autorů vztáhl SDEU pod rozsah svobody usazování i přeshraniční rozdělení, jež se v podstatě od přeshraniční fúze ve svém vztahu

---

175 Tamtéž, body 44-45.

176 Rozhodnutí SDEU ze dne 13. 12. 2005 ve věci C-411/03, *SEVIC Systems AG*, SbSD, 2005 s. I-10805, bod 19.

177 Tamtéž, bod 23, 28

178 SIEMS, M. SEVIC: Beyond Cross-Border Mergers. *European Business Organization Law Review* (EBOR), Vol. 8, No. 2, 2007, s. 308-309.

179 Rozhodnutí SDEU ze dne 13. 12. 2005 ve věci C-411/03, *SEVIC Systems AG*, SbSD, 2005 s. I-10805, bod 19.

k čl. 49 a 54 SFEU obecně neliší. Taková paralela je možná i v případě přeshraničního převzetí (cross-border takeovers), protože bylo by jistě porušením práva EU, kdyby si společnosti z jednoho státu nemohly koupit např. akcie jiné společnosti v jiném členském státu. I když tedy téměř ve stejné době byla přijata tzv. 10 směrnice o přeshraničních fúzích, která nastavila jasná pravidla pro tyto operace, zůstává Sevic pořád v platnosti právě pro jeho daleko větší přesah ve vztahu ke všem přeměnám společností.¹⁸⁰

Na základě tohoto rozsudku tedy čl. 49 a 54 SFEU brání tomu, aby obecně členský stát EU zamítl zapsat fúzi do vnitrostátního obchodního rejstříku, provedenou zrušením společnosti bez likvidace a převedením jejího celého jmění na jinou společnost, za předpokladu, že jedna ze společností účastníci se fúze má sídlo v jiném členském státě.

4.3. Přeshraniční fúze – pojem a právní úprava

Desátá směrnice o přeshraničních fúzích (dále jen „DS“) v čl. 1 definuje přeshraniční fúze jako „*fúze kapitálových společností, které jsou založeny podle práva některého členského státu a mají sídlo, ústřední správu nebo hlavní provozovnu ve Společenství, pokud alespoň dvě z nich se řídí právními rády různých členských států*“.¹⁸¹

Rozhodnutí ve věci Sevic předběhlo DS jen o dva dny.¹⁸² Přestože, jak bylo výše zmíněno, rozhodnutí Sevic pojalo pod rozsah svobody usazování všechny typy reorganizací, omezuje se DS pouze na přeshraniční fúze. Také osobní rozsah této směrnice dopadá pouze na kapitálové společnosti, ačkoliv Sevic v zásadě přeshraniční reorganizace

---

180 SIEMS, M. SEVIC: Beyond Cross-Border Mergers. European Business Organization Law Review (EBOR), Vol. 8, No. 2, 2007, s. 314-316.

181 Směrnice Evropského Parlamentu a Rady č. 2005/56/ES ze dne 26. října 2005 o přeshraničních fúzích kapitálových společností, Úř. Věst. L 310, 25. 11. 2005, s. 1) ve znění Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/109/ES ze dne 16. září 2009.

182 Rozsudek Sevic byl vynesena 13. 12. 2005 a 10. směrnice nabyla účinnosti dne 15. 12. 2005 in ČECH P. *Transpozice směrnice ES o přeshraničních fúzích na pořadu dne*. Právní zpravodaj 2/2006, s. 1.

vztáhl na všechny subjekty za stejných podmínek, jak je povoluje vnitrostátní právo.¹⁸³ Nicméně, nic nebrání členským státům při implementaci DS „jít nad rámec“ DS a povolit přeshraniční fúze, resp. přeshraniční přeměny i „nekapitálové společností“.

Ačkoliv je institut přeshraničních fúzí stále ještě relativní novinkou v evropském obchodním právu, práce na právní úpravě přeshraničních fúzí sahají až do 60. let 20. století.¹⁸⁴ Hlavní brzdou vývoje zůstával po dlouho dobu názorový střet mezi státy s vysokou participací zaměstnanců v řídicích orgánech (např. Německo) a státy, kde je tato účast takřka nulová (např. UK). Prvně zmiňované státy se obávaly, že by mohl prostřednictvím přeshraničních fúzí nastat exodus těchto společností ve snaze uniknout povinné participaci zaměstnanců.¹⁸⁵ To nakonec kompromisně vyřešil čl. 16 odst. 2 DS. V případě, že by u zanikající zúčastněné společnosti z jurisdikce s vysokou mírou participace zaměstnanců, která měla alespoň 500 zaměstnanců v období delším než šest měsíců před zveřejněním projektu fúze, tento stav nebyl zachován, úspěch fúze by závisel na dohodě zaměstnanců s vedením o budoucí úpravě míry participace. Pokud by se obě strany nedohodly ve stanovené lhůtě, použil by se systém nejvýhodnější pro zaměstnance.¹⁸⁶

Přestože po rozhodnutí Sevic by se právní úprava v DS mohla zdát nadbytečná, preambule k DS opodstatňuje právní úpravu snahou usnadnit přeshraniční fúze odstraněním administrativních překážek a právních problémů, které vyplývají z odlišností jednotlivých právních řádů členských států.

4.3.1. Osobní rozsah desáté směrnice

Od nadnárodních fúzí se liší hlavně tím, že jsou zpřístupněny širšímu okruhu

---

¹⁸³ Srov. citovaný názor generálního advokáta na str. 47 této práce.

¹⁸⁴ PALA, R, PALOVÁ I, LEONTIEV A. *Cezhraničné fúzie*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 1.

¹⁸⁵ JENNÉ, F., WYCKAERT, M. *Corporate Mobility*. 2010. [cit. 9. 6. 2012] Dostupný z WWW: <<http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1633448>> s. 15.

¹⁸⁶ ČECH P. *Transpozice směrnice ES o přeshraničních fúzích na pořadu dne*. Právní zpravodaj 2/2006, s. 6.

subjektů a jejich výsledkem není obligatorně SE či SCE, ale může jím být i vnitrostátní forma společnosti, dokonce se sídlem v jiném členském státě, než jaké mají zúčastněné společnosti. Ovšem v této souvislosti je třeba upozornit na nedostatek DS, patrný zvláště při fúzi sloučením. Pokud totiž společnost současně přesune v rámci této fúze i sídlo do jiného státu, ztratí zároveň s přesunem i veřejnoprávní oprávnění podnikat. Nástupnická společnost je bude muset s velkou pravděpodobností v jiném členském státě znovu nabýt.¹⁸⁷

Kromě fúzi splynutím a sloučením upravuje DS ještě třetí způsob, jímž je fúze 100% vlastněné dceřiné společnosti do mateřské společnosti (merger by absorption of a wholly owned subsidiary¹⁸⁸).

Dvojsložková konstrukce definice kapitálové společnosti v čl. 2 odst. 1 DS je založena na odkazu na výčet společností v čl. 1 první směrnice¹⁸⁹ nebo výčtem definičních znaků, jež musí být naplněny kumulativně. Těmi jsou: základní kapitál, právní subjektivita, samostatná dispozice s majetkem, kterým společnost ručí za závazky a dále společnost musí dodržovat ochranná opatření¹⁹⁰ podle první směrnice.

Všechny společnosti založené podle práva členských států splňující tato kritéria či společnosti uvedené ve výčtu první směrnice jsou považovány za kapitálové společnosti podle DS a mohou se účastnit přeshraničních fúzí. Tato poměrně doširoká „otevřená

---

187 Čech P. *Transpozice směrnice ES o přeshraničních fúzích na pořadu dne*. Právní zpravodaj 2/2006, s. 6-7.

188 Označení použité v již implementovaném anglickém *The Companies (Cross-Border Merger) Regulation No. 2974 2007* v části 1 odstavci 2 zní: merger by absorption of a wholly owned subsidiary, což znamená fúze splynutím se 100% vlastněnou dceřinou společností. Český zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, v jeho § 61 odst. 2. považuje fúzi mateřské a 100 % vlastněné dceřiné společnosti spíše za modifikace fúze sloučením, než za samostatný druh fúze.

189 První směrnice Rady 68/151/EHS ze dne 9. března 1968 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu článku 58 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření. (Úř. Věst. L 65, 14. 3. 1968, s. 8). (dále jen „první směrnice“). V případě ČR se jedná o akciovou společnost a společnost s ručením omezeným.

190 Např. zveřejňování listin (stanov, jmenování statutárních orgánů, účetní doklady.). Srov. čl. 2 první směrnice.

vrátka“ jsou ovšem DS korigována vyloučením fondů kolektivního investování dle čl. 3 odst. 3 DS. Je také dále na uvážení členských států, jestli ve své vnitrostátní úpravě umožní přeshraniční fúze i družstvům. Čech považuje možnost vyloučení družstev z dosahu DS za nežádoucí, zvláště s ohledem na to, že se mohou účastnit nadnárodních fúzí na základě NoSCE.

Evropské družstvo a evropská společnost se mohou taktéž účastnit přeshraničních fúzí, protože na základě čl. 9 NoSCE a čl. 10 NoSE k nim musí být přístupováno, jako kdyby byly národním družstvem či akciovou společností. DS nestojí v cestě ani tzv. křížovým fúzím (fúze mezi různými právními formami společností) za předpokladu, že to dovoluje vnitrostátní úprava členských států.¹⁹¹ Rozdíly v úpravě procesu nadnárodní fúze a přeshraniční fúze jsou minimální,¹⁹² a proto i v tomto případě odkazují na oddíl 4.1.1. této práce.

5. DE LEGE FERENDA

Evropské právo obchodních společností stojí dnes na rozcestí. Poté, co byla přijata DS, se čekalo na finální rozhodnutí SDEU ve věci *Cartesio*. To ovšem mnohé překvapilo tím, že nezrušilo přes dvě desetiletí platící doktrínu *Daily Mail*, a proto se zpět do popředí dostaly některé dlouho diskutované návrhy.

5.1. Koncept evropské soukromé společnosti

Jedním z nich je i myšlenka vytvoření jednoduché a flexibilní společnosti, upravené převážně normami evropského práva, která by více vyhovovala malým a středním podnikům, které tvoří páteř evropské ekonomiky. Nadnárodní fúze a přeshraniční fúze jsou

---

¹⁹¹ Čech P. Transpozice směrnice ES o přeshraničních fúzích na pořadu dne. *Právní zpravodaj* 2/2006, s. 2-3

¹⁹² ŠPATNÁ, B. *Přeshraniční a nadnárodní fúze obchodních společností z ČR a dalších členských států EU*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2010, Monografie (Key Publishing), s. 78-79.

určeny zejména velkým společnostem, a už jen kvůli administrativní a finanční zátěži mohou malé a středně velké podniky od přeshraničních aktivit odradit.

Konečně v roce 2008 byl předložen návrh nařízení Rady o statutu evropské soukromé společnosti (dále jen „Návrh SPE“)¹⁹³. Societas Privata Europea neboli evropská soukromá společnost (dále jen „SPE“), společnost s ručením omezeným, jejíž základní kapitál je rozdělen na veřejně neobchodovatelné obchodní podíly, má být podle tohoto návrhu novou právní formou, jež by zpřístupnila jednotný trh i malým a středním podnikům a uspokojila by jejich přeshraniční ambice. Ovšem kdo jsou tyto podniky, často označované jednotnou zkratkou SME (small and medium-sized enterprises)? EK považuje za střední podniky ty, které nemají více než 250 zaměstnanců. Ty podniky, které zaměstnávají méně než 50 zaměstnanců, jsou pak považovány za malé.¹⁹⁴ Návrh SPE by vsutku způsobil malou revoluci: pro založení SPE se požaduje pouze €1, pro vytvoření společnosti se nepožaduje přeshraniční element, jiným slovy dvě národní společnosti by mohly založit SPE na „zelené louce“. Také na rozdíl od EHVS, SE a SCE nemusí mít své sídlo a hlavní provozovnu v jednom členském státě, ale může se nacházet v odlišných členských státech. Také SPE by měla být nadána primární svobodou usazování, jež umožňuje přemístit zapsané sídlo do jiného členského státu bez nutnosti společnost zrušit s likvidací. Pro přemístění sídla by bylo třeba vyhotovení návrhu přemístění, vypracovat zprávu pro společníky odůvodňující hospodářské aspekty přemístění společníkům. Příslušný orgán v každém členském státě by pak ověřil formální podmínky vyžadované u přemístění sídla, které by se později použilo pro zapsání do příslušného rejstříku v členském státě nového sídla.¹⁹⁵

Ačkoliv se očekávalo hladké schválení návrhu, nedošlo k němu. V průběhu roku

---

193 Návrh Nařízení Rady o statutu evropské soukromé společnosti, COM (2008) 396 v konečném znění, ze dne 25. 6. 2008

194 SIEMS, M.; HERZOG L., ROSENHÄGER, E, *The European Private Company (SPE): An Attractive New Legal Form of Doing Business?* Butterworths Journal of International Banking and Financial Law, 2009, s. 3 [cit. 12. 6. 2012] Dostupný z WWW: < <http://ssrn.com/abstract=1350465> >.

195 Návrh Nařízení Rady o statutu evropské soukromé společnosti, COM (2008) 396 v konečném znění, ze dne 25. 6. 2008, čl. 35-37.

2009 se projednával návrh SPE EP, který přijal legislativní usnesení,¹⁹⁶ jež obsahuje pozměňovací návrhy, jež měly za úkol zahájit širší diskusi na toto téma. Jak například uvádí ve své studii *Davies*, nelze brát za bernou minci, že jednotnému trhu vždy prospějí jednotné „federální“ formy obchodních společností, naopak ze zkušenosti z USA lze usuzovat, že k vysoce integrovanému trhu není jednotných korporátních forem třeba (v USA neexistuje žádná federální forma společnosti, právo společností spadá do kompetence států).¹⁹⁷ Navíc proti nutnosti nové obchodní formy hraje ta skutečnost, jež připouští i EK, tedy že pouze 8 % SME obchoduje přeshraničně.¹⁹⁸

Návrh SPE je ovšem velmi podporován EK, je to jedna z vlajkových lodí iniciativy *Small Business Act*.¹⁹⁹ Tématice SPE se také poměrně důkladně věnovaly hned tři předsednictví – francouzské, české a švédské. Přesto Rada ministrů pro konkurenceschopnost v roce 2009 nenalezla potřebnou politickou shodu ani nad kompromisním návrhem.²⁰⁰ Naději přineslo až maďarské předsednictví v první polovině roku 2011, jež se zaměřilo na klíčové problematické okruhy: zvýšení základního kapitálu, sídlo společnosti a zapojení zaměstnanců.²⁰¹ Nicméně ani tentokrát se nenašla v Radě potřebná politická podpora, a tudíž SPE zůstává pouze ve formě návrhu *de lege ferenda*.²⁰²

---

196 Legislativní usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. března 2009 o návrhu nařízení Rady o statutu evropské soukromé společnosti (KOM(2008)0396 – C6-0283/2008 – 2008/0130(CNS)), P6_TA(2009)0094.

197 Davies, P. *The European Private Company (SPE): Uniformity, Flexibility, Competition and the Persistence of National Laws*, Oxford Legal Studies Research Paper No. 11/2011; ECGI - Law Working Paper No. 154/2010. [cit. 13. 6. 2012] Dostupný z WWW: < <http://ssrn.com/abstract=1622293> > s. 6

198 Bod. 1 Důvodové zprávy k Návrhu SPE.

199 *Small Business Act* – Akt o drobném podnikání pro Evropu, COM (2008)394 v konečném znění, ze dne 25. 6. 2008.

200 Revidované znění Návrhu nařízení Rady o statutu evropské soukromé společnosti, dokument 16115/09 DRS 71 SOC 711 ADD1, ze dne 27. 11. 2009.

201 *Projekt evropské soukromé společnosti se vrací do hry* z 18. 2. 2011. [cit. 14. 6. 2012] Dostupný z WWW: <http://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/udalosti_a_media/projekt_evropske_soukrome_spolecnosti_se.html>.

202 Sledování rozhodovacího procesu mezi orgány. [cit. 14. 6. 2012] Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=cs&DosId=197172#411209>.

5.2. Návrh 14. směrnice o přemístění sídla

Druhý návrh se zabývá stále dosud poměrně politicky ožehavou tematikou korporátní mobility, tedy přemístěním zapsaného sídla do jiného členského státu. V tomto případě totiž jakákoliv právní úprava naráží na národní suverenitu jednotlivých členských států a jejich zvolené teorie a na obavy ze skutečného vzniku evropského Delaware. Tu už ovšem v určitém smyslu hraje UK po rozhodnutí Centros, zvláště pro nejlevnější „pořizovací“ cenu při založení společnosti a stabilní právní systém se snadnou vymahatelností práva.²⁰³

Nejblíže ke schválení směrnice o přeshraničním přemístění zapsaného sídla bylo v roce 2007, kdy se čekal hladký schvalovací proces, ovšem EK se rozhodla nepředložit legislativní návrh. Tehdejší komisař pro vnitřní trh *Charlie McCreevy* uvedl, že ohledně přeshraničního přemístění sídla zůstává spousta sporných bodů a že rozhodnutí ve věci *Cartesio* přinese na celou tematiku nový pohled. K tomu však nedošlo. Společnosti v té době již mohly k přesunutí zapsaného sídla využívat SE nebo nepřímo přeshraniční fúze, ale tyto transakce jsou ekonomicky náročnější než přímá úprava v případné směrnici o přeshraničním přemístění sídla.²⁰⁴ (dále jen „14. směrnice“)

Zcela aktuálně se téma přeshraničního přemístění sídla opět dostalo do popředí zájmu. Dne 2. února 2012 totiž přijal Evropský parlament usnesení o 14. směrnici v oblasti práva společností o přemístování sídel společností do jiného členského státu²⁰⁵ (dále jen „Usnesení“), jímž žádá EK, na základě poskytnutých doporučení, aby zahájila potřebné legislativní kroky směřující k podání návrhu 14. směrnice. V Usnesení mimo jiné EP odůvodňuje potřebu 14. směrnice závažnou administrativní zátěží spojenou s v současnosti prováděnými přesuny sídel, snahou zabránit zneužívání fiktivních společností a potřebou

---

203 WYMEERSCH, E. *Is a directive on Corporate Mobility needed?* Financial Law Institute Working Paper No. WP 2006-11. [cit. 10. 6. 2012]. Dostupný z WWW: <<http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.931108>> s.1-3

204 Vossestein, G. *Transfer of the Registered Office: The European Commission's Decision Not to Submit a Proposal for a Directive*. Dostupný z WWW: <<http://ssrn.com/abstract=1114786>> s. 57-60.

205 Usnesení Evropského Parlamentu ze dne 2. února 2012 o 14. směrnici v oblasti práva společností o přemístování sídel společností do jiného členského státu doplněné o doporučení [2011/2046(INI)].

zajistit kontinuitu právní subjektivity dotčených společností.²⁰⁶ Budoucí směrnice by měla umožnit přemístění sídla všem kapitálovým společnostem stejně jako v DS, aniž by ztratily právní subjektivitu, ovšem za podmínky, že se změní na společnost podléhající právu hostitelského státu (srov. rozhodnutí SDEU Cartesio, Vale). Prakticky by pak přemístění probíhalo podle známého konceptu, kdy vedení či představenstvo společnosti vypracovává zprávu a návrh přemístění, která podléhá schválení valnou hromadou. Příslušný pověřený orgán by ověřil, zda přemístění proběhlo v souladu s vnitrostátním právem a toto osvědčení by bylo užito k zápisu do rejstříku ve státě, do kterého by se společnost hodlala přemístit.

---

206 Tamtéž, body G-K.

Závěr

EU dosáhla nepopíratelně velkých úspěchů na poli integrace v oblasti evropského práva obchodních společností. Přesto, tak jak jsem očekával, mobilita obchodních společností zdaleka nedosáhla takového stupně vývoje jako mobilita fyzických osob, ačkoliv by se podle čl. 54 SFEU mělo zacházet se společnostmi stejně jako s fyzickými osobami. Ačkoliv je komunitární pojem společnost široce formulován, zjistil jsem, že mobility využívají v drtivé většině pouze obchodní společnosti. Ostatně přesun sídla právnické osoby veřejného práva je za současného stavu evropské práva společností jen těžko představitelný. Na rozdíl od počátečních předpokladů se ukázalo, že víc než rozdělení EU na státy s kontinentálním systémem práva a státy používající common law systém, se pro mobilitu společností jeví jako daleko zásadnější střet mezi dvěma teoriemi určování osobního statutu společnosti – střet mezi teorií inkorporace a teorií reálného sídla.

K dosažení současného stavu velice přispěla judikatura SDEU, která svými zásadními rozhodnutími výrazně rozšířila obsah svobody usazování obchodních společností. Jako průlomový hodnotím hlavně judikát Centros, který do jisté míry upozadil teorii reálného sídla v Evropě. I když SDEU nikdy teorii inkorporace explicitně neupřednostnil, nelze popřít, že mobilitu společností v Evropě tento princip usnadňuje, kdežto princip teorie sídla působí spíše jako brzda vývoje mobility společností napříč Unií. Navíc po triádě rozhodnutí Überseering, Centros a Inspire Act se zdálo, že princip inkorporace je pro SDEU jasným favoritem. Na druhou stranu je nutné podotknout, že vliv rozhodnutí Centros, Überseering a Inspire Art je často relativizován právě proto, že se týkal výlučně sekundární svobody usazování, která se zdá být velice široce formulována a odolná možnému zneužívání například ve formě pseudozahraničních společností.

Podle mého názoru SDEU jasně podpořil v rámci sekundární svobody usazování a pohybu společnosti do hostitelského státu teorii inkorporace, když i hostitelský stát vycházející z teorie reálného sídla, musí nejen uznat právní subjektivitu zahraničních entit, ale nesmí ani ztěžovat či jinak bránit v přístupu společnosti na své území, tedy bez

jakýchkoliv požadavků na reinkorporaci či jiného zvláštního režimu. I v případě rozhodnutí Sevic, týkající se přeshraničních fúzí, se jednalo o pohyb do hostitelského státu. Jiná situace, zdá se býti na výstupu. Rozhodnutí Cartesio, které potvrdilo přes dvacet let starou doktrínu Daily Mail, jež přiznává domovským státům právo nad osudem společností, jež se chystají tento domovský stát opustit.

Z podrobného rozboru klíčové judikatury SDEU vyplývá, že SDEU rozlišuje mezi v podstatě velmi omezenou primární svobodou usazování a bezbřehou svobodou sekundární. Rozdílně se staví také k situacím, kdy překážky odchozí společnosti klade stát domovský a kdy stát hostitelský. Po rozhodnutí Cartesio přibylo ještě další rozlišující kritérium, spočívající v rozlišování situací, kdy odchozí společnost se hodlá v příchozím státě přeměnit na vnitrostátně uznanou formu společnosti hostitelského státu či nikoliv.

EU zvolila cestu harmonizace národních právních řádů pomocí směrnic, jež zavazují členské státy jen co do výsledku a upravují převážně pouze dílčí otázky v základních záležitostech. I proto stále nacházíme v právních rádech jednotlivých členských států řadu rozdílů. Členské státy navíc lpí na svých principech a tradicích práva obchodních společností, což dokladuje i relativní nezáměr o nadnárodní formy společností. Těm ovšem jako jediným je přiznána primární svoboda usazování, spočívající v možnosti přesunout své zapsané sídlo kamkoliv po EU, přičemž taková společnost nezaniká a neztrácí svoji právní subjektivitu a kontinuitu.

To však dosud není umožněno společností založeným podle vnitrostátního práva členských států. Tento problém by měl vyřešit velmi očekávaný návrh 14. směrnice o přeshraničním přemístění sídla. Tato záležitost je ovšem stále velmi ožehavé politické téma. Přijetím této normy by se v Evropě rozpoutal opravdový soutěžní systém právních řádů. Vyhrály by ty právní řády, které by poskytly nejsnazší a nejlevnější systém inkorporace při současném vysokém stupni vymahatelnosti práva. Za takový evropský Delaware se již do určité míry považuje UK. Podle mého názoru by tato soutěž EU prospěla. Vždyť i z

historického pohledu byla Evropa na vrcholu svých ekonomických sil v globálním měřítku, když spolu jednotlivé státy „soupeřily“. Přes nesporný úspěch, jakým je jednotný (i když stále nedokončený) vnitřní trh, je model, kdy systém funguje navenek jako jeden celek, ovšem uvnitř panuje volná soutěž právních řádů společností, které si tak mohou vybrat pro svoje podnikání nejlepší podmínky, jako nejlepší odpověď na výzvy globalizovaného světa 21. století.

SEZNAM ZKRATEK

14. směrnice – Směrnice o přeshraničním přemístění sídla

ČR – Česká republika

DS – Desátá směrnice o přeshraničních fúzích

EK – Evropská komise

EP – Evropský Parlament

EU – Evropská unie

EHP – Evropský hospodářský prostor

EHZS – Evropské hospodářské zájmové sdružení

Lisabonská Smlouva – Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství, podepsaná v Lisabonu dne 13. prosince 2007

Nařízení o EHZS – Nařízení Rady o zřízení Evropského hospodářského zájmového sdružení

Návrh SPE – Návrh Nařízení Rady o statutu evropské soukromé společnosti

NoSE – Nařízení Rady o statutu evropské společnosti

NoSCE – Nařízení Rady o statutu evropské družstevní společnosti

ObchZ – Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

PřemZ – Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev

První směrnice – První směrnice Rady 68/151/EHS

SbSD – Sbírka rozhodnutí Soudního dvora

SCE – Evropské družstvo

SDEU – Soudní Dvůr EU v Lucemburku; tato zkratka je používána i ve smyslu Evropského soudního dvora před Lisabonskou Smlouvou

SE – Evropská společnost

SES – Smlouva o evropském společenství

SEU – Smlouva o Evropské unii

Sevic – Rozhodnutí SDEU ve věci *SEVIC Systems AG*

SME – Malé a střední podniky

SPE – Evropská soukromá společnost

SSAG – SEVIC Systems Aktiengesellschaft

SVC – Security Vision Concept SA

Směrnice o zapojení zaměstnanců – Směrnice Rady 2001/86/ES ze dne 8. října 2001, kterou se doplňuje evropské společnosti s ohledem na zapojení zaměstnanců

Smlouva o Evropském společenství – v podobě před Lisabonskou smlouvu, kterou byla přejmenována na SFEU

Třetí směrnice – směrnice Rady č. 78/855/EHS o fúzích akciových společností

UK – Spojené Království Velké Británie a Severního Irska

USA – Spojené státy americké

Usnesení – Usnesení Evropského Parlamentu 14. směrnici

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

Monografie, komentáře a učebnice

BOBEK M., BŘÍZA, P., KOMÁREK, J. *Vnitrostátní aplikace práva Evropské unie*. Vydání 1. Praha: C. H. Beck, 2011.

CRAIG, P.; de BÚRCA, G. *EU LAW: Text, Cases and Materials*. 5th ed., Oxford, Oxford University Press 2011.

DĚDIČ, J., ČECH, P. *Evropská (akciová) společnost*. Vyd. 1. Praha: Ivana Hexnerová - Bova Polygon, 2006.

DĚDIČ, J.; ČECH, P. *Evropské právo společností*. Bova Polygon, Praha 2004.

ELIÁŠ, K., POKORNÁ, J., DVOŘÁK, T. *Kurs obchodního práva. Obchodní společnosti a družstva*. Praha: C. H. Beck, 2010.

JURAJ, A.; HODÁL P. *Evropské právo obchodních společností*. Linde Praha, 2005. ISBN 80-7201-520-6.

KUHN, P a kol. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010.

PALA, R, PALOVÁ I, LEONTIEV A. *Cezhraničné fúzie*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2010.

PAUKNEROVÁ, M. *Společnosti v mezinárodním právu soukromém*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1998.

POILLOT-PERUZZETTO, S.; LUBY, M.; SVOBODA, P. *Evropské právo a podnik*. Praha: Linde, 2003.

STAVINHOVÁ, P. *K pojmu společnost v komunitárním stavu*. PrFO-Právní fórum (Wolters Kluwer), č. 12/2005.

STAVINHOVÁ, P. *Svoboda usazování společností*. Právní rádce, 2006, č. 9.

SVOBODA, P. *Úvod do evropského práva*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011.

SYLLA, M. *Vývoj judikatury ESD v oblasti mezinárodního práva společností*. Právní rozhledy, č. 21, 2008.

SYLLOVÁ; PÍTROVÁ; PALDUSOVÁ a kol. *Lisabonská smlouva. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010.

ŠPATNÁ, B. *Přeshraniční a nadnárodní fúze obchodních společností z ČR a dalších členských států EU*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 2010.

TICHÝ, L. *Evropské právo*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011.

TROBERG/TIEDJE. In von der Groeben Schwarze (Hrsg.), *EU-/EG-Vertrag Kommentar*, 6. Auflage, Baden-Baden 2003, Nomos Verlagsgesellschaft.

Články

ANDENAS, M.; GÜTT, T.; PANNIER, M. *Free Movement of Capital and National Company Law*. *European Business Law Review*, 2005, Vol. 16, No. 4.

BIERMANN, D. *Rozsudek soudního dvora ve věci Überseering – konec teorie faktického sídla?* *Evropské právo* č. 4, 2003.

CAMPOS, J. *Grenzenlose Mobilität von Gesellschaften in Europa-EuGH Vorlageverfahren Rs. C-210/06-Cartesio*. [cit. 2012-08-03], s. 1. Dostupný z WWW: http://www.roedl.de/fileadmin/user_upload/Roedl_Deutschland/Publikationen/Fachaufsaetze/Corporate_Compliance/FA_Grenzenlose_Mobilitaet_Gesellschaften.pdf.

ČECH P. *Transpozice směrnice ES o přeshraničních fúzích na pořadu dne*. *Právní zpravodaj* 2/2006.

ČECH P., DĚDIČ J. *Evropská společnost – bilance prvních tří let existence*. *Karlovarské dny* č. XVI/2007.

DAVIES, P. *The European Private Company (SPE): Uniformity, Flexibility, Competition and the Persistence of National Laws*, Oxford Legal Studies Research Paper No. 11/2011; ECGI - Law Working Paper No. 154/2010. [cit. 13. 6. 2012] Dostupný z WWW: <<http://ssrn.com/abstract=1622293>>.

DĚDIČ, J.; ČECH. P. *Evropská společnost – bilance prvních tří let existence*. *Karlovarské právnické dny* č. XVI/2007, s. 95-96.

DVOŘÁK, T. *Evropské hospodářské zájmové sdružení*. Praha: ASPI, a.s., 2006, s. 7-8.

HANSEN, L. *Merger, Moving and Division Across National Borders – When Case Law Breaks Through Barriers and Overtakes the Directives*. *European Business Law Review (EBLR)*, 2007, Vol. 18, No. 1.

JENNÉ, F., WYCKAERT, M. *Corporate Mobility*. 2010 [cit. 9. 6. 2012] Dostupný z WWW: < <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1633448>>.

LASÁK J. *Závod do země nikoho: 7 let evropské společnosti v České republice*, *Obchodněprávní revue* 11/2011.

LOKAJÍČEK, J. *Přeshraniční přemístění sídla obchodních společností*. *Časopis VšeHRD*, dostupné z <<http://casopis.vsehrd.cz/2011/09/preshranicni-premisteni-sidla-obchodnich-spolecnosti/>> [cit. 26. 3. 2012].

ONDREJOVÁ, D. *Přeshraniční fúze a tzv. Národní šampióni*. *Právní fórum*, č. 1/2007.

PANAYI, C. *Corporate Mobility in Private International Law and European Community Law: Debunking Some Myths*. *YEARBOOK OF EUROPEAN LAW*, Eeckhout, P., Tridimas, T., eds., Vol. 28, Oxford University Press, 2009; Queen Mary School of Law Legal Studies Research Paper No. 26/2009. Dostupné z < <http://ssrn.com/abstract=1437555>> [cit. 26. 3. 2012].

PAUKNEROVÁ, M. *Kolizně-právní úprava obchodních společností*. *Právní rozhledy*, 2005, č. 7.

SEIBT, CH. *Richter bremsen die europaweite Mobilität in Frankfurter Allgemeiner Zeitung ze dne 23. 12. 2008*. [cit. 15. 5. 2012] DOSTUPNÝ Z WWW:< <http://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/recht-steuern/unerwartetes-urteil-aus-luxemburg-richter-bremsen-die-europaweite-mobilitaet-1740797.html>>.

SIEMS, M. SEVIC: *Beyond Cross-Border Mergers. European Business Organization Law Review (EBOR)*, Vol. 8, No. 2, 2007.

SIEMS, M.; HERZOG L., ROSENHÄGER, E, *The European Private Company (SPE): An Attractive New Legal Form of Doing Business?* *Butterworths Journal of International Banking and Financial Law*, 2009,[cit. 12. 6. 2012] Dostupný z WWW: < <http://ssrn.com/abstract=1350465> >.

VALK, O. *Increasing Corporate Mobility Through Outbound Establishment* (February 11, 2010). *Utrecht Law Review*, Vol. 6, No. 1, 2010.

VOSSESTEIN, G. *Transfer of the Registered Office: The European Commission's Decision Not to Submit a Proposal for a Directive*. Dostupný z WWW: <<http://ssrn.com/abstract=1114786>>.

WYMEERSCH, E. *Is a directive on Corporate Mobility needed?* Financial Law Institute Working Paper No. WP 2006-11. [cit. 10. 6. 2012]. Dostupný z WWW: <<http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.931108>>.

ZÍSKALOVÁ T. *Přeshraniční fúze* [cit. 10. 6. 2012] Dostupný z WWW: <<http://www.vse.cz/eam/abstrakt.php3?IDcl=63>>.

Právní předpisy

Nařízení Rady (EHS) č.2137/85 ze dne 25. července 1985 o zřízení Evropského hospodářského zájmového sdružení (EHZS) publikované v Úředním věstníku ES L 199 ze dne 31. 7. 1985.

Nařízení Rady (ES) č. 1435/2003 ze dne 22. 7. 2003 o statutu evropské družstevní společnosti. Úř. věst. L 207, 18. 8. 2003, s. 1.

Nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o statutu evropské společnosti, Úř. Věst. L 294 z 10. 11. 2001, str. 1-21, CELEX Nr. 32001R2157.

Návrh Nařízení Rady o statutu evropské soukromé společnosti, COM (2008) 396 v konečném znění, ze dne 25. 6. 2008.

První směrnice Rady 68/151/EHS ze dne 9. března 1968 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu článku 58 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření. (Úř. Věst. L 65, 14. 3. 1968, s. 8). V případě ČR se jedná o akciovou společnost a společnost s ručením omezeným.

Revidované znění Návrhu nařízení Rady o statutu evropské soukromé společnosti, dokument 16115/09 DRS 71 SOC 711 ADD1, ze dne 27. 11. 2009.

Směrnice Evropského Parlamentu a Rady č. 2005/56/ES ze dne 26. října 2005 o přeshraničních fúzích kapitálových společností, Úř. Věst. L 310, 25. 11. 2005, s. 1) ve znění Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/109/ES ze dne 16. září 2009.

Směrnice Rady 2001/86/ES ze dne 8. října 2001, kterou se doplňuje statut evropské společnosti s ohledem na zapojení zaměstnanců.

Směrnice Rady ze dne 12. 3. 2001 o sblížení právních předpisů členských států týkající se zachování práv zaměstnanců v případě převodu podniků, závodů nebo částí závodů, Úř. věst. L 82, 22. 3. 2001.

Směrnice Rady ze dne 23. července 1990 o společném systému zdanění při fúzích, rozděleních, převodech aktiva výměně akcií týkajících se společností z různých členských států (90/434/EHS).

Umwandlungsgesetz ze dne 28. října 1994, Dostupná z WWW: <http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/umwg_1995/gesamt.pdf>,

Třetí směrnice Rady č. 78/855/EHS ze dne 9. října 1978, založená na čl. 54 odst. 3 písm. g Smlouvy, o fúzích akciových společností.

Soudní rozhodnutí

Rozhodnutí SDEU ze dne 13. 12. 2005 ve věci C-411/03, SEVIC Systems AG, SbSD, 2005 s. I-1080570.

Rozhodnutí SDEU ze dne 15. 7. 1964 ve věci Flaminio Costa v ENEL, 6/1964, SbSD, 1964, s. 00585.

Rozhodnutí SDEU ze dne 16. 12. 2008 ve věci C-210/06, CARTESIO Oktató és Szolgáltató bt., SbSD, 2008, s. I-09641.

Rozhodnutí SDEU ze dne 27. 9. 1988 ve věci 81/87, Queen v H. M. Treasury and Commissioners of Inland Revenue, ex parte Daily Mail and General Trust plc., SbSD, 1988, s. 05483.

Rozhodnutí SDEU ze dne 30. listopadu 1995 Reinhard Gebhard v. Consiglio dell'Ordine degli Avvocati e Procuratori di Milano (Rada milánské advokátní komory) Věc C-55/94, SbSD [1995], str. I-04165.

Rozsudek SDEU z 16. 7. 1998, Centros Ltd contre Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, C-212/97, Sbírka 1999, str. I-1459, CELEX Nr. 61997C0212.

Rozsudek SDEU z 25. 7. 1991, Factortame II, C-221/89, sbírka 1991, s. I-03905.

Rozsudek SDEU z 30. 9. 2003, Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Amsterdam contre Inspire Art Ltd, C-167/01, sbírka 2003, str. I-10155, CELEX Nr. 62001J0167.

Rozsudek SDEU z 5. 11. 2002, Überseering BV contre Nordic Construction Company Baumanagement GmbH (NCC), C-208/00, sbírka SbSd2002, str. I-9919, CELEX Nr. 62000J0208.

Stanoviska Generálního Advokáta A. Tizzana přednesené dne 7. července 2005 ve věci C-411/03 (Sevic).

Stanovisko generálního advokáta přednesené dne 15. prosince 2011 ve věci C-378/10-VALE Építési Kft, SbSD, 2011.

Stanovisko generálního advokáta přednesené dne 22. května 2008 ve věci C-210/06, CARTESIO Oktató és Szolgáltató bt., SbSD, 2008.

Věc C-378/10: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága (Maďarská republika) dne 28. 7. 2010 — VALE Építési Kft. Úřední věstník C 317, 20. 11. 2010.

Ostatní prameny, internetové zdroje

Legislativní usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. března 2009 o návrhu nařízení Rady o statutu evropské soukromé společnosti (KOM(2008)0396 – C6-0283/2008 – 2008/0130(CNS)), P6_TA(2009)0094.

Projekt evropské soukromé společnosti se vrací do hry z 18. 2. 2011.[cit. 14. 6. 2012]
Dostupný z WWW:
<http://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/udalosti_a_media/projekt_evropske_soukrome_spolecnosti_se.html>.

Sledování rozhodovacího procesu mezi orgány. [cit. 14. 6. 2012] Dostupný z WWW:
<http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=cs&DosId=197172#411209>.

Small Business Act – Akt o drobném podnikání pro Evropu, COM (2008)394 v konečném znění, ze dne 25. 6. 2008.

Total number of registered European Companies (SE). [cit. 18. 5. 2012]. Dostupný z WWW <<http://www.worker-participation.eu/European-Company/SE-COMPANIES/Facts-and-Figures>>.

Usnesení Evropského Parlamentu ze dne 2. února 2012 o 14. směrnici v oblasti práva společností o přemístování sídel společností do jiného členského státu doplněné o doporučení [2011/2046(INI)].
<<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=REPORT&language=CS&reference=A7-0008/2012#title1>> .

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 2. února 2012 o 14. směrnici v oblasti práva společností o přemístování sídel společností do jiného členského státu doplněný o doporučení Komisi (2011/2046(INI)), [cit. 28. 3. 2012] dostupný z WWW
<<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7-TA-2012-0019&language=CS&ring=A7-2012-0008>>.

Výzva 12 členských států EU k dokončení vnitřního trhu před summitem Evropské Rady 1-2.3 v Bruselu; [cit. 2012-09-03]. Dostupné z WWW: <http://www.ipravnik.cz/cz/aktuality/art_7751/dokonceni-vnitriho-trhu-ma-zachranit-evropu.aspx>.

Výzva 12 členských států EU k dokončení vnitřního trhu před summitem Evropské Rady 1-2.3 v Bruselu; [cit. 2012-09-03]. Dostupné z WWW: <http://www.ipravnik.cz/cz/aktuality/art_7751/dokonceni-vnitriho-trhu-ma-zachranit-evropu.aspx>.

Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě. Uplatňování nařízení Rady č. 2157/2001 ze dne 8. října 2001 o statutu evropské společnosti (SE). KOM (2010) 676 v konečném znění.[cit. 1. 7. 2012]. Dostupný z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0676:FIN:CS:PDF>.

ABSTRACT

The purpose of this thesis is to analyze the current legal issue concerning the corporate mobility within the European Union. The main focus is placed, in particular, on the analysis of the relevant case law of the Court of Justice of the European Union. Other parts of this thesis will give an overview of cross border mergers and supranational forms of companies including their ability to transfer their seat to other member states without being wound up in liquidation before the transaction within the area of the European Union. As evident from the title, the paper focuses on the topic from the European perspective only and the issue of the mobility from, or into, a non-member state is not dealt with.

The first chapter provides a brief definition of the basic legal concepts that are crucial to this thesis. The definition of freedom of establishment in the context of the common market of the EU is given and also the incorporation theory and the real seat theory are briefly outlined, as well as the conflict that may arise between these two doctrines.

The second chapter, the most extensive chapter which represents the core of this thesis, describes and analyzes the case law of the Court of Justice of the European Union law relating to the freedom of establishment. This chapter is divided into two subchapters and examines in detail five landmark decisions of the Court of Justice of the EU and also one case still pending before the Court that is likely to further influence the scope of the freedom of establishment. The first subchapter concerns the analysis of the case law that deals with the outbound situations where companies leave its home state, the second one aims at interpreting the inbound immigration situations where the company is entering the host state.

The third chapter examines the supranational forms of companies and their possibilities of mobility, transfer of seat in particular, given by the secondary EU law. The fourth chapter gives comparison and examines the differences between the cross border-

and-supranational mergers and their significance for the corporate mobility in EU. The fifth and final chapter focuses on the proposal of the 14th directive on cross-border transfer of the registered office and the proposal of the European private company.

The conclusion contains the summary, author's own opinions and several suggestions regarding the examined subject. It is argued that although the real seat theory was not completely overruled by the Court of Justice of the EU, it is evident that the incorporation theory suits much better the purpose of the common market and the corporate mobility in general.

ABSTRAKT

Účelem této diplomové práce je podat analýzu aktuální právní problematiky mobility společnosti v rámci Evropské unie. Hlavní záměr práce je analýza judikatury Soudního dvora Evropské unie. Ostatní části této práce předkládají základní přehled přeshraničních fúzí a supranacionálních forem společností, zvláště s ohledem na jejich možnost přemístit sídlo do jiného členského státu Evropské unie bez nutnosti zrušení s likvidací. Jak je patrné z názvu práce, tato diplomová práce se zabývá tématem pouze z perspektivy práva EU a nebude pojednáno o problematice mobility s nečlenskými státy.

První kapitola podává stručnou definici základních právních konceptů, které jsou stěžejní pro tuto práci. Zejména se jedná o vysvětlení pojmu svobody usazování v kontextu vnitřního trhu EU a problematiky teorie reálného sídla a teorie inkorporace a jejich případný konflikt.

Druhá kapitola, která tvoří těžiště této práce a je nejrozsáhlejší, se zabývá rozбором relevantní judikatury Soudního dvora Evropské unie, které se vztahuje k problematice svobody usazování. Tato kapitola je rozdělena na dvě podkapitoly a detailně rozebírá pět zásadních rozsudků Soudního dvora EU a také jednoho, dosud stále nerozhodnutého, případu, jež pravděpodobně dále ovlivní rozsah svobody usazování. První podkapitola analyzuje rozsudky, které se týkaly odchodu společnosti z domovského státu, naproti tomu podkapitola druhá analyzuje judikáty, které tzv. příchozích situací, tedy příchodu společnosti do cizího hostitelského státu.

Třetí kapitola se zabývá rozбором supranacionálních forem společností a jejich možností mobility, spočívající zejména v přesunu sídla, zaručené v sekundárním právu EU.

Čtvrtá kapitola analyzuje a srovnává rozdíly mezi přeshraničními a nadnárodními fúzemi coby prostředku mobility v EU.

Pátá a poslední kapitola se zaměřuje na budoucí úpravu v podobě návrhu 14. směrnice na přeshraniční přemístění sídla a návrhu soukromé evropské společnosti.

Závěr tvoří shrnutí a autorovy vlastní názory na danou problematiku včetně návrhů budoucí úpravy dané problematiky. Obecně je platné to, že Soudní dvůr EU úplně nepopřel teorii reálného sídla, ovšem je evidentní, že účelům vnitřního trhu a mobility obecně více poslouží teorie inkorporace.

**MOBILITY OF COMPANIES WITHIN THE EUROPEAN UNION IN THE LIGHT
OF THE CASE LAW OF THE COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION**

**MOBILITA SPOLEČNOSTÍ V RÁMCI EVROPSKÉ UNIE VE SVĚTLE
JUDIKATURY SOUDNÍHO DVORA EVROPSKÉ UNIE**

Key words: mobility of companies, transfer of seat, EU, freedom of establishment.

Klíčová slova: mobilita společností, přemístění sídla, EU, svoboda usazování.